

Wat zult gij gaan verzamelen in dit nieuwe jaar, dat God u geven wil?

„De beste vruchten groeien aan de hoogste takken.” Niets, dat de moeite van het bezitten waard is, is gemakkelijk te verkrijgen. Die goed piano of viool wil leeren spelen, moeten jaren lang ijverig studeeren. Wie wat wil worden in de wereld, moet tegen wat schoolwerk niet opzien.

„De schitterendste bloemen zijn niet altijd de beste.” De fraaiste bloemen verwelken dikwijls het spoedigst. Achter een mooi gelaat en prachtige kleeren schuilt

maar al te vaak een verdorven hart.

„Maar past op, dat ge een goede keuze doet.” Er bestaan, wat men noemt Sodomappels, zij zijn aangenaam om naar te kijken, maar als men ze aanraakt, worden ze tot stof.

Wilt ge echter weten, wát ge verzamelen moet in den Hof des Levens, zoo gaat tot Jezus. Indien gij het Hem slechts vraagt, wil Hij in den Hof uw Gids en uw Leidsman zijn, en u wijzen welke vruchten en welke bloemen gij verzamelen moet.

Dat Hij u allen leide in het jaar 1912.

Grietje uit den Woonwagen.

HOOFDSTUK I.

GRIETJE, EEN ZWERVELING.

In het bosch was het doodstil. Af en toe hoorde je een eikel op den grond neertikken, dien een eekhoorn, boven in de boomen, vallen liet, of het kraken van een tak als een konijn voorbij rende. Maar dat was dan ook alles. Buiten het bosch brandde de zon met verblindenden gloed op den stoffigen, witten weg, en de hitte was zóó groot, dat zelfs de vogels, de schaduw hadden opgezocht en zwijgend zaten te wachten, tot de zon zou zijn ondergegaan. In het bosch zelf drong de hitte niet door. Daar was het koel en vreedzaam en heerlijk.

Een slimme, kleine eekhoorn hoog boven in een boom begon eindelijk de ongewone stilte op te merken, hij staakte zijn vroolijk spel om eens om zich heen te kijken; maar hij zag niets, dat hem de reden er voor verklaren kon. Toen liep hij den boom een eind naar be-

neden; er was niets of niemand te zien, dus dacht hij, kon hij even goed eens op den grond gaan kijken, of daar ook iets voor hem te bikken viel.

Maar halverwege den boom hield hij stil en wel zoo plotseling, dat hij door den schok bijna hals over kop naar beneden duikelde. En iedereen zou verbaasd zijn geweest, die had kunnen zien, wat hij zag aan den voet van den boom. Het was het een of ander vreemd-uitziend voorwerp, dat bedekt was door een ouden Schotschen doek.

Maar het vreemd-uitziende voorwerp lag zóó stil, dat de eekhoorn zich met vernieuwden moed dichterbij waagde om te onderzoeken, wat het toch wel wezen mocht. Hij werd zelfs zóó brutaal, dat hij, daar alles stil bleef en niets zich bewoog, op het punt was het voorwerp eens aan te raken, toen, tot zijn groote ontzetting en verbazing, de doek plotseling op zijde werd geworpen, en een menschenlijke hand en arm in de lucht zwaaiden.

In een oogwenk was de eekhoorn weer boven in den boom, en had hij zich verborgen onder de dichtste bladeren, die hij kon vinden. Het duurde een heelen tijd eer hij het durfde wagen nog een haastigen blik te werpen naar beneden, en toen hij daar nog steeds zich iets zag bewegen, ging hij op de vlucht, en zijn overhaaste aftocht verschrikte al de andere eekhoorns en konijnen en vogels en muizen in de buurt zóódanig, dat ook zij allen een goed heenkomen zochten. Toen dus het kleine meisje — want het vreemd-uitziende voorwerp was een klein meisje, — na zich een paar maal uitgerekt te hebben, overeind kwam en om zich heen keek, was alles in de rondte doodstil en was er zelfs geen vogel om haar gezelschap te houden.

Een oogenblik keek Grietje Spree — zoo heette het kleine meisje — verbaasd om zich heen, toen stond zij op en keek eens aan den anderen kant van den boom, waaronder zij had gelegen, alsof zij verwachtte daar iets te zullen vinden. Zij vond iets, maar niet aan den anderen kant, want zij viel er bijna over, ook was het klaarblijkelijk niet, wat zij graag zien wilde. Het was slechts een oude, roode zakdoek, aan de vier hoeken bijeen gebonden, en toen Grietje hem openmaakte, vond zij er een stuk brood en twee stuivers in.

Een oogenblik stond zij den inhoud van den doek aan te staren, eerst met verbazing en toen nam haar gezichtje een uitdrukking van angst en schrik aan. Even later begon zij zacht te schreien. Zij was pas tien jaar oud, arme kleine stakkert, en het bosch was heel groot en eenzaam en somber, niet-tegenstaande de zon er buiten zoo verblindend scheen. Zij zou graag hard geschreeuwd hebben, maar zij durfde niet, ze was bang voor haar eigen stem in die groote stilte. Zij hilde dus maar

heel zachtjes voor zich heen en met den toegeknoopten zakdoek in haar hand, zette zij het op een loopen over de zachte, doode blaren en dennenaalden, om te probeeren haar weg uit het bosch te vinden, naar de plek, waar zij en haar moeder den woonwagen hadden verlaten, om wat te gaan rusten onder de koele schaduw der boomen, terwijl haar vader zich in een droge sloot ter ruste had gelegd.

Een langen tijd, zoo leek het haar tenminste, dwaalde zij door de lanen van het bosch. Eerst dacht zij stellig, dat de weg in deze richting lag, toen in die, en ze liep en liep, tot ze eindelijk een gevoel kreeg, dat ze in elkaar zou zakken, en met iedere minuut werd haar angst grooter. Ze kon het ten laatste niet meer uithouden en begon hard te snikken ne te schreeuwen. O, waar was haar moeder? Ze moest haar vinden; ze was er zeker van, dat als moeder haar hoorde roepen en wist hoe bang ze was, zij bij haar zou komen, zelfs al dreigde vader haar met klappen of met opsluiten in den wagen.

„Moeder, moeder! moeder!” riep ze wanhopig. „O, moeder, kom toch, ik ben zoo bang; o, moeder, moeder!”

Maar klaarblijkelijk hoorde niemand Grietje's droevig roepen en zij schreide en snikte en liep en liep tot ze eindelijk van uitputting in elkaar zakte. „O, waarom ben ik gaan slapen?” dacht ze, „o, was ik maar niet in slaap gevallen!” Zij lag alles wat gebeurd was te overdenken, en ze kon maar niet begrijpen, hoe haar moeder had kunnen weggaan en haar alleen in 't bosch achterlaten, en ze vroeg zich af, wat ze toch doen zou, toen haar oog plotseling viel op den ouden doek, dien ze, zonder dat ze het besepte, al dien tijd over haar arm had gedragen. Toen op eenmaal begreep ze, dat haar moeder haar niet bij ongeluk had verloren,

maar haar met opzet alleen had achtergelaten, want zij had haar eigen doek, dien zij droeg, afgedaan, en haar ermede bedekt, en zij had al het eten en al het geld, dat zij bezat, bij haar neergelegd.

Grietje wist, dat haar moeder maar tien cents bezat, want zij had dien dag slechts vijf kleerenhangers verkocht, en zij begreep nu, dat er iets ongevoons moest zijn gebeurd, anders zou haar moeder ze nooit bij haar hebben achtergelaten. Vader speelde altijd zoo vreeselijk op als moeder niet iedere cent, die zij had verdiend, aan hem afdroeg.

Toen ze nu eindelijk goed besepte, dat ze niet alleen verwaald was, maar dat haar vader en moeder haar moedwillig verlaten en aan haar lot overgelaten hadden, was ze te ontsteld en verbaasd en bedroefd om iets anders te kunnen doen dan stil te blijven liggen, hoewel ze over haar gansche lichaam beefde en af en toe een zacht, kermend geluid liet hooren.

Grietje kende geen anderen vader, dan een, die haar altijd sloeg als hij dronken was, hetgeen bijna dagelijks voorkwam, en haar geen eten gaf, als zij geen geld genoeg thuisbracht om hem tevreden te stellen. Zij kende geen andere liefde dan de liefkoozingen, die zij van haar moeder ontving, als deze daartoe een enkel maal in de stemming was. Zij kon nu ook geen troost putten door te gaan tot Jezus en Hem te vragen haar nabij te willen zijn. Zij was volkomen alleen, dacht zij, met niemand om voor haar te zorgen. Toen, terwijl zij daar zoo stil en bedroefd lag te denken, hoorde zij in haar buurt een zacht, klagelijk geluid. Nu eens leek het op het mauwen van een poes, dan weer op het schreien van een kind, maar wie of wat het deed, had stellig erge pijn, dat was duidelijk

te hooren. Grietje ging vlug overeind zitten en luisterde. Het geluid scheen uit de heg te komen, of uit een van de naburige struiken. Toen begon haar hart luid te kloppen, en in een oogwenk stond zij op haar voeten.

„O, als dat ook eens een klein meisje was, verwaald en verlaten zooals ik”, dacht zij. En het gaf haar een gevoel van troost, dat zij een deelgenoot in haar treurig lot had.

Zij keek aandachtig om zich heen, ging een paar passen in de richting, van waar zij dacht, dat het geluid kwam, en stond toen stil om te luisteren. Alles was doodstil. Maar even later hoorde Grietje de klagelijke tonen weer; heel langzaam en voorzichtig ging zij er opaf, hoewel zij vreeselijk angstig was, en zich bang maakte over wat zij te zien zou krijgen.

Maar zij ging toch moedig voort, totdat eindelijk het geluid vlak voor haar voeten scheen te zijn, en terwijl zij zich bukte en onder een struik keek, zag zij een leelijke, wreede val, en in de val zat een mooie grijze poes met haar achterpoot vast. Het arme dier had zóó gerukt om los te komen, dat zijn poot heelemaal opengescheurd was en vreeselijk bloedde, en nu lag het uitgeput en verschrikt op den grond, en slaakte alleen maar de klagelijke geluiden, die Grietje had gehoord. Een oogenblik, toen zij een menschelijk wezen zag, dat naar haar keek, begon de poes weer te rukken om los te komen, maar Grietje zeide zóó vriendelijk:

„Arme poes, arme poes”, en streelde haar kop zóó zacht, dat zij stil ging liggen, en zelfs haar kop tegen haar hand wreef en haar best deed om te spinnen.

Grietje was voor haar leeftijd een vlug, verstandig kind. Zij besloot dadelijk de kat te bevrijden, maar zij begreep, dat het niets zou geven te

trachten iets voor haar te doen, eer zij haar vertrouwen had gewonnen, zij streelde haar dus zacht en sprak haar bedarend toe, terwijl haar oogen al de bijzonderheden van de val bestudeerden, om er achter te komen hoe deze in elkaar zat en openging. Grietje had meer verstand van vallen dan de meeste meisjes van haar leeftijd, want haar vader had een groote verzameling van allerlei soorten, en hij had er menigen mooien haas en menig vet konijn in gevangen.

Nadat zij de val eenigen tijd nauwlettend had bekeken, geloofde zij wel te weten, hoe zij werkte, en terwijl zij met haar linkerhand nog steeds de arme kat streelde, drukte zij met haar rechter uit alle macht op wat zij vermoedde de veer te zijn, waardoor de val openging. Zij moest echter haar beide handen en al haar kracht gebruiken eer er iets bewoog, en zij begon er al aan te wanhopen of zij ooit haar doel zou bereiken, toen op eens de veer werkte, en het arme dier bevrijd was.

De poes stond dadelijk op en trachtte te loopen, maar zij was te uitgeput en had te veel pijn, zij ging dus weer liggen en begon haar zeere poot te likken. Grietje, blij over haar welgelukte pogingen, trok de val uit den grond, en gooide hem hoog in de boomen, waar zij aan een tak bleef hangen.

„Ziezoo, jij zult nooit kwaad meer doen”, riep ze verheugd uit, terwijl zij in haar vreugde een oogenblik haar eigen ellende vergat. Maar haar vreugde veranderde spoedig in angst, want het geluid van krakende takken trof haar oor, en in de verte zag zij tusschen de struiken een man aankomen. Zij wist niet of hij een strooper of een jacht-opziener was, maar, wat hij ook mocht zijn, ze was overtuigd, dat de val van hem was, en haar hart begon zoo hard

te kloppen, als zij aan zijn toorn dacht, dat zij een gevoel kreeg alsof ze zou stikken. Bijna zonder dat ze zich rekenschap gaf, van wat zij deed, nam zij den ouden doek, wierp hem over de poes, en terwijl ze beide opnam holde ze door het bosch, dwars door de struiken, zoo vlug als haar voeten haar slechts dragen konden. O, wat liep zij hard! en hoe eindeloos leek haar het bosch! En hoe dikwijls struikelde zij bijna! Zij begon zich af te vragen of zij ooit haar weg uit al die struiken en wegen en lanen zou vinden, of dat zij werkelijk voor goed verdwaald was, en van honger zou moeten omkomen.

De poes in den doek was ook heel zwaar voor haar kleine armen, en maakte haar het loopen dubbel moeilijk en eindelijk raakte zij zóó buiten adem, dat ze wel gedwongen was om wat te rusten.

Er was nu stellig een groote afstand tusschen haar en den man dacht zij, zij liet zich dus vlak bij een paar struiken op den grond vallen en kroop daar zoo ver mogelijk in, om goed verstopt te zijn, terwijl zij op adem kwam. Maar o, wat had zij een honger, nu zij tijd had om er over te denken! Zij moest, dacht zij, maar eens een stukje brood eten, eer zij weer verder ging.

Grietje keek om zich heen naar haar toegeknoopten zakdoek, maar zag hem niet; zij zocht tusschen de plooiën van den schotschen doek, maar daar was hij ook niet; zij stond op en schudde zich uit, doch alles tevergeefs, de zakdoek was en bleef weg. Met een gevoel van groote spijt kwam zij tot het besef, dat zij hem óf achtergelaten óf gedurende haar vlucht verloren moest hebben. En de man zou hem waarschijnlijk vinden! En hij zou de twee stuivers nemen! De twee stuivers, die haar moeder voor haar had achterge-

laten; alles wat zij in de wereld bezat om eten voor te koopen of een nacht voor onder dak te komen. En door middel van den zakdoek zou hij misschien op het spoor kunnen komen, wie het was, die zijn val had weggegooid, en dan — en dan — o, dan liet hij haar misschien in de gevangenis zetten!

De arme Grietje kon haar tranen niet langer inhouden, het verlies was zoo groot, en haar angst zoo echt, en ze had zoo'n vreeselijken honger, en als je honger hebt, lijkt alles zóó veel erger. Zij snikte heel droevig en wanhopig, en zou zeker nog langen tijd geschreid en gesnikt hebben, als haar aandacht niet was afgeleid door de poes. Tot haar verbazing begon die, na eerst naar alle kanten om zich heen te hebben gezien, plotseling in één richting voort te loopen, zoo hard zij met haar gewonden poot slechts kon voortkomen.

Grietje stond haastig op en volgde haar; zij wilde haar niet ook verliezen of haar weer in 't ongeluk laten raken. Voort liep de poes, steeds voort, en begon eindelijk zachte spinnende geluidjes van vreugd te maken. Toen kwamen ze in eens aan een lage heg, waar ze onder door kropen, en aan de andere zijde van de heg was een droge sloot, waar ze door gingen, en aan de andere zijde van de sloot strekte zich de warme, witte weg uit, dien Grietje zich herinnerde 's morgens te zijn langs gekomen met haar vader en moeder en den woonwagen.

Wat was Grietje blij, dat ze uit het bosch was! Ze liep een paar passen terug, naar een draai in den weg, keek hem een heel eind af, maar van den woonwagen was geen spoor te zien. Zij riep nog een paar maal: „Moeder! Vader! Waar zijt u? Ik ben hier; Grietje is hier!” Maar er kwam geen antwoord.

Het was alles zoo stil en zwijgend om haar heen, alsof zij en de kat alleen waren in de ledige wereld.

De poes was inmiddels langzaam op den weg voortgehobbeld in de tegenovergestelde richting. Toen zij Grietje hoorde roepen, was zij verschrikt stil blijven staan, maar toen zij bemerkte, dat niemand haar kwaad wilde doen, wachtte zij en keek zij naar Grietje om, alsof zij haar vragen wilde, haar te volgen.

Grietje gaf nu de hoop op, haar ouders of den wagen terug te zullen vinden op den weg, en volgde dus de poes, die naarmate haar poot meer pijn begon te doen, steeds langzamer vooruit kwam. Grietje wilde haar liever niet oppakken, daar ze overtuigd was, dat de poes den weg naar haar huis wist, maar eindelijk kon ze toch niet langer aanzien, dat het arme dier zoo'n pijn had; ze nam haar dus in haar armen en wikkelde haar weer in den ouden doek en vervolgde haar weg door de hitte en de stof. Toen poes zag, dat zij in de goede richting ging, lag ze stil en tevreden in Grietje's armen en spon zelfs af en toe van genoegen.

Maar de zon brandde zóó op Grietje's hoofd en schouders, en zij voelde zich zich zoo flauw en hongerig, dat zij het nu was, die bijna niet vooruit kon komen. Het scheen haar toe, alsof er nooit een eind zou komen aan dien langen, kalen, zonnigen weg, en zij begon zich juist af te vragen, hoeveel minuten ze het nog zou kunnen uithouden, toen zij aan den kant van den weg, die tegenover het bosch lag, omringd door een kleinen tuin, het aardigste, liefste huisje zag staan, dat ze ooit in in haar leven had gezien. De voorzijde ging schuil onder heerlijk bloeiende kamperfoelie en ook de twee lage schoorsteenstenen waren begroeid, maar dat was klimop.

Grietje bleef staan om het huisje bewonderend aan te staren, maar Poes begon zoo'n drukte te maken, dat zij haar aandacht aan haar wijden, haar uit den doek bevrijden en op den grond

zetten moest. De zieke poot was nu vergeten, terwijl zij zich haastte door een gat in de heg, en luid miauwend naar de deur van het huisje vloog.

(Wordt vervolgd.)

De Post in verschillende landen.

Dat ik in het Januarinumner van ons tijdschrift het een en ander ga vertellen over de Post in verschillende landen, zal je zeker wel kunnen begrijpen. De Post en de Nieuwjaarsdag behooren zoo echt bij elkaar. Wie is er, die niet tegen 1 Januari brieven en kaartjes per post te verzenden heeft! En dat onze brief voor vijf cents en ons kaartje voor één cent ons gansche land doorreizen en aan het opgegeven adres, denzelfden of den volgenden dag worden bezorgd, dat zijn wij al zóó gewend, dat we er bijna nooit aan denken, hoe anders dat vroeger was en hoe er ook nu nog landen zijn, waar het bezorgen van de brieven met heel wat meer moeite gepaard gaat dan bij ons.

In Berlijn heb ik eens het Post-Museum bezocht, en van wat ik daar zag, wil ik jullie 't een en ander vertellen. Ik geloof niet, dat in eenig land een dergelijk museum bestaat. Zoodra het doel van het Berlijnsche museum, dat nog niet zoo heel lang geleden werd opgericht, bekend werd, voelde men er in allerlei landen belangstelling voor. Buitenlandsche regeeringen, geleerden en verzamelaars zonden modellen, curiositeiten, vervoermiddelen uit vroegeren en lateren tijd — alles betrekking hebbende op de post, — in grooten overvloed in. Op die wijze is een waarlijk zeer belangrijke verzameling bijeen gekomen. Vooral de collectie

modellen, die ons een aanschouwelijke voorstelling geven, op welke eigenaardige wijzen, onze brieven tot ons reizen van uit menig verafgelegene deel der wereld, is zeer bezienswaard.

Als wij een brief ontvangen van een neef, die zich in een uithoek van Rusland bevindt, of een briefkaart van een kennis, die door Turkestan reist, dan zijn er, geloof ik, niet velen onder ons, die er zich een voorstelling van maken, wat zoo'n brief of briefkaart al beleefd hebben, eer de postbode ze bij ons in de bus liet vallen. Voor ik het Berlijnsche Postmuseum bezocht, heb ik er ook nooit over gedacht, welk een romantische reis, zulk een gewone enveloppe en postzegel, zelfs in deze prozaïsche tijden, soms achter den rug hebben.

In het Berlijnsche museum krijgen wij ook een goed denkbeeld van de bezorging der brieven in den goeden ouden tijd. Zoo was bijv. de kloosterbroeder-postbode een instelling van die dagen. Dikwijls had deze een jaar noodig voor zijn rondreis. In Berlijn kunt ge een groote perkamenten rol zien, ruim vijf meter lang, die eenmaal een kloosterbroeder-postbode meedroeg op een reis, die begon in de buurt van Weenen, werd vervolgd tot Keulen aan den Rijn, en terugging over Straatsburg, door Zwitserland en de bergen van Tirol. Een dergelijke postbode placht een of twee nachten te vertoeven in

Grietje uit den Woonwagen.

(Vervolg van blz. 56.)

HOOFDSTUK II.

GRIETJE WORDT VRIENDELIJK OPGENOMEN.

De arme Grietje stond nu plotseling alleen op den weg en voelde zich heel, heel eenzaam en nog ellendiger dan te voren. Zelfs de vriend, dien zij gered had, had haar verlaten.

Zij keek verlangend naar de poes, die miauwde om te worden binnengelaten, en zich wreef tegen de deurposten en de pooten van de banken, die aan weerszijden van de kleine portiek stonden.

Poes had haar thuis terug gevonden, dacht zij, en iemand zou blij zijn, om haar terug te zien, maar voor haar was er niemand, en haar bleef niets anders over, dan maar te blijven rondzwerven en 's nachts in de bosschen te slapen, en honger te lijden tot zij eindelijk van uitputting stierf. En o, zij had zoo'n honger, en zij voelde zich zoo flauw en zoo akelig, en ze was zoo licht en duizelig in haar hoofd; het kon, dacht zij, niet lang meer duren of zij zou heusch sterven. Terwijl zij wachtte tot de deur zou opengaan, kreeg zij zoo'n wonderlijk gevoel in haar hoofd, en zij wankelde op haar beenen.

XXX

Na eenige minuten te hebben gewacht, begreep Grietje, dat het miauwen van de poes in huis niet werd gehoord. De poes keek smeekend naar haar, alsof zij haar vragen wilde, de deur voor haar te openen.

Heel bedeesd stiet Grietje het lage, groene hekje open, en waagde zich op het tuinpad; maar zelfs deze kleine inspanning was te veel voor haar arm, vermoeid hoofdje. Zij werd zóó duizelig, dat alles om haar heen scheen weg te vallen, en ze moest een oogenblik het hekje vast pakken om weer bij te komen.

Toen ze zich iets beter voelde, liep zij het paadje af, klopte aarzelend op de deur, en vroeg zich toen af, of zij weer naar den weg terug behoorde te gaan.

Het was zoo heerlijk schaduwrijk bij de deur, en ze verlangde zoo naar schaduw; maar ze was meer gewend aan te worden weggejaagd van deuren, dan te worden welkom geheeten, en dat had haar bang gemaakt. Zij keek verlangend naar de lage steenen banken in de koele portiek, maar zij sloop weer weg en stond weer in de zon. Eerst stond ze op één doodvermoeid been, toen op het andere, en ze vroeg zich

8

af, of die vastgesloten deur nooit zou opengaan.

De geur van de kamperfoelie woei haar verfrisschend tegen, vermengd met den geur van de rozen, die op een perk vlak bij haar stonden. Hoe heerlijk was het alles, dacht zij bij zichzelf; hoe gelukkig zou ze zijn, als ze ook eens in zulk een lief huisje mocht wonen, met zulke aardige kleine vensters, waar zulke helder witte gordijnen voor hingen, en met zulk een portiek, en zulk een tuin!

Terwijl zij zich trachtte voor te stellen, dat zij er heusch in woonde, verbeeldde Grietje zich, dat zij beweging in huis hoorde. Poes hoorde het ook en werd opgewonden. Hij begon te miauwen en drukte zich nog vaster tegen de deur aan. Op het geluid van zijn stem, werden de bewegingen in huis vlugger.

„Ik kom, ik kom! O, Tim, ben jij het heusch? Jou lieve poes! Ik kom, ik kom!” en toen ging plotseling de deur open, en Tim vloog over den drempel, staart overeind, zijn zeere poot vergetend.

Hij miauwde van vreugde en wreef zich spinnend tegen de rokken van zijn meesteres; die maar steeds tegen hem sprak. „Waar ben je toch geweest? Jou, stoute poes, wat heb je mij in angst laten zitten; ik heb van nacht geen oog dicht kunnen doen, en hier ben je nu gezond en wel en je schijnt je er niets over te schamen, dat je bent weggelopen, en al mijn getob voor niets!”

Maar Tim, die nu wat bekomen was van zijn eerste vreugd, keerde zich nu om en liep weer terug naar den tuin, maar nu hinkte hij weer, en hield zijn bezeerden poot in de hoogte. „Tim, kom binnen”, riep zijn meesteres, bang, dat hij weer op den loop zou gaan. „Maar, o, Tim wat heb je aan je poot!” en

toen keek ze op en zag het kleine meisje, dat bedroefd en vermoeid in den zonneshijn bij het hek stond.

Zij was een oude vrouw, en zeer wantrouwend ten opzichte van vreemde, armoedig uitzierende menschen, van welk soort er heel wat langs dien wegkwamen. „Wat wou je hebben, klein meisje?” vroeg ze nu niet bepaald vriendelijk. „Als je iets te koop hebt, dan zeg ik je eens en voor al, dat ik nooit aan de deur koop.”

„Ik heb niets te koop,” zeide Grietje met zachte stem. „Heusch, ik heb niets, ik — ik vond uw poes in het bosch en ik heb haar thuis gebracht, dat is alles — tenminste de poes wees mij den weg, maar ze kan niet erg goed loopen, en toen heb ik haar een eind gedragen.”

Ze deed haar best het geval zoo duidelijk mogelijk uit te leggen, want ze was bang voor Tim's streng uitzierende meesteres, en ze was er aan gewoon, dat haar woorden altijd in twijfel werden getrokken. „En ik — ik wachtte alleen maar om er zeker van te zijn, dat de poes hier hoorde en binnengelaten werd, en — en ik wou graag zien — of u blij zoudt zijn, dat ze weer terug was — dat is alles, echt waar, juffrouw, ik deed geen kwaad en ik was niet van plan te bedelen. Ik ga nu weg!”

En toen begonnen haar lippen plotseling te beven, en tranen van zwakte en wanhoop rolden langs haar ingevallen gezichtje.

Evenals vele andere menschen, was Tim's meesteres niet zoo hard en streng als zij er uitzag, en zij was getroffen door Grietje's vriendelijkheid voor haar lieveling.

„Blijf daar niet zoo in de zon staan,” zeide ze, „en rust eerst wat uit. Je zoudt een zonnesteek krijgen, 't is veel te warm om te loopen, voor wien ook.”

Grietje vroeg zich af, of ze soms al een zonnesteek zou hebben, want ze was zoo duizelig, dat ze bijna niet uit haar oogen zien kon; alles om haar heen scheen donker te worden en weg te zinken; niettegenstaande de warmte, werd ze plotseling koud. Ze deed haar best het pad op te loopen, maar ze durfde het hek niet loslaten; in haar ooren klonk een geluid als van een stormwind, en Tim en de oude vrouw en alles verder verdween uit haar oogen. Zij deed een stap vooruit, en voelde zich toen wankelen, zwaaien, vallen, totdat plotseling een hand haar vastgreep, en een stem, mijlen ver weg en toch vlak bij, zeide: „Goede help, zij valt flauw! Och, lieve tijd nog toe, wat moet ik beginnen? Dat is een mooie geschiedenis!”

Toen voelde Grietje hoe ze bijna gedragen werd uit den fellen zonneshijn naar een koel, schaduwrijk plekje. Zij werd op iets hards en koude gelegd, en haar hoofd rustte ook op iets koude en hards, en met een zucht van groote verlichting zakte Grietje weg in volkomen bewusteloosheid.

Toen Grietje eindelijk weer bijkwam, bemerkte ze, dat ze languit op een der steenen banken in de portiek lag, terwijl de oude vrouw over haar gebogen stond, en Tim ergens in de buurt zacht zat te mauwen. Ze voelde, dat haar gezicht nat en koud was, en toen werd er weer een natte doek op haar voorhoofd gelegd, en dat was heerlijk.

„Dank u wel, juffrouw,” zeide ze met flauwe stem. „’t Spijt me, dat u zoo’n moeite met me hebt, ik ben nu weer beter.” Ze deed haar best om overeind te komen, maar de oude vrouw wilde het niet toestaan.

„Blijf stil liggen, waar je bent — of heb je soms haast om weg te komen?”

„Neen,” zeide Grietje, op bedroefden toon, want ze vroeg zich af, waar ze

heen zou moeten gaan als ze deze verrukkelijke plaats verliet.

„Als er iemand zich ongerust over je maakt, en denkt, dat je verdwaald bent, dan moet je liever niet blijven.”

„Neen, niemand maakt zich ongerust over mij,” zeide Grietje; „ze — ze willen me niet langer hebben; ik heb geen mensch,” en de tranen begonnen weer langs haar gezichtje te rollen, eerst langzaam, toen gauw, en ze snikte zóó, dat haar arm klein lichaam en pijnlijk hoofdje er van schokten, en hoe ze er ook haar best toe deed, ze kon niet tot bedaren komen.

„Arm kind, wees maar stil! huil niet zoo,” zeide de oude vrouw op bedarenden toon. Maar op Grietje knorren, deed ze niet, misschien begreep ze, dat het goed voor het kind was, om eens flink uit te huilen.

„Ik kan ’t heusch niet helpen, juffrouw,” bracht de arme Grietje uit, zoodra ze weer tot spreken in staat was; „’t kwam omdat ik zoo leeg ben van binnen — en de zon — en — en —.”

„Wanneer heb je het laatst iets te eten gehad?”

„Van morgen vroeg, Juffrouw. Moeder liet een paar broodkorsten en twee stuivers bij mij achter in een zakdoek geknoopt, maar — maar ik werd bang toen ik dien man in het bosch zag, omdat ik zijn val heb weggegooid, en ik beurde de arme poes op en liep weg en toen heb ik den zakdoek zeker achtergelaten. Denkt u, dat ik hem ooit zal terugkrijgen, juffrouw? Ik had er twee stuivers in, en dat is een heele boel om te verliezen, en moeder gaf ze mij en ze kon ze toch zoo slecht missen.”

Zij sprak heel langzaam, want het kostte haar moeite, en de tranen kwamen weer te voorschijn toen ze van haar moeder sprak.

„Blijf stil liggen, waar je bent,”

zeide juffrouw Barkens, terwijl ze haastig met haar boezelaar langs haar gezicht veegde, en in het huis verdween. Ze bleef nog al lang weg, maar kwam na een poosje terug met een bord, waarop een boterham lag en met een glas warme melk. „Nu moet je dit eerst eens opeten,” zeide zij, „en dat glas melk er bij opdrinken.”

Daarna nam ze Grietje mee in huis en zette haar in een grooten armstoel bij het open raam. „Blijf daar nu maar heel stil zitten,” zeide zij, „en tegen den tijd, dat ik eens naar Tim's poot gekeken zal hebben, zal het water wel koken en dan drinken we samen een kopje thee. Je moet me een heeleboel vertellen, waar je Tim hebt gevonden, en hoe hij zich bezeerd heeft en alles. Ik wou, dat ik wist, wie dien val gezet heeft!” voegde zij er aan toe, terwijl haar gezicht een uitdrukking aannam, die niet veel goeds voorspelde voor den bedrijver van dat kwaad.

„Ja, juffrouw, heel graag, juffrouw,” zeide Grietje beleefd. Zij voelde zich heel klein en heel vuil en heel armoe-dig, terwijl ze geleund lag in den grooten leuningstoel; de zitting was zoo groot, en ze moest er zoo ver in gaan zitten om te kunnen leunen, dat haar voeten niet naar beneden konden hangen, maar recht voor haar uitstaken.

Zij rustte wel heerlijk uit, maar het scheen haar toe, alsof haar oude, stof-fige, kapotte schoenen, de meest in het oog vallende voorwerpen in de kamer waren; en dat was ook zoo, want ze hadden eenmaal behoord aan een vrouw met bijzonder groote voeten, en hoe Grietje er ook haar best toe deed, ze kon ze met haar nauw rokje niet bedekken, of ze moest heelemaal voorover gaan zitten. Toen ze dat deed, riep juffrouw Barkens haar echter dadelijk toe: „Blijf stil leunen, kind, en

rust maar goed uit; daarom zit je in dien stoel, en je ziet er uit, alsof je best een beetje rust gebruiken kunt.”

Grietje was te zwak en te vermoeid om het bevel niet graag op te volgen, ze ging dus maar weer leunen, en al heel gauw was ze de schoenen heelemaal vergeten in haar belangstelling om alles om haar heen te bekijken.

Zij dacht, dat er op de gansche wijde wereld, geen mooier, gezelliger, huiselijker, prettiger kamer zou te vinden zijn, dan het vertrek, waarin zij zich thans bevond. Boven den schoorsteen hingen een massa half verbleekte portretten in zwarte lijstjes, en op den schoorsteenmantel stond een koperen keteltje en twee vazen, en twee groote porceleinen honden, en een klok met een schip boven de wijzerplaat — een schip, dat onvermoeid probeerde heen te komen over een golf, die met elken zwaai van den slinger rees en daalde. Het kleine scheepje had stellig al menigen mijl afgelegd op de zee van den Tijd, en toch bleef het steeds moedig onderweg met volle zeilen, onverschillig of de dagen kalm of stormachtig waren.

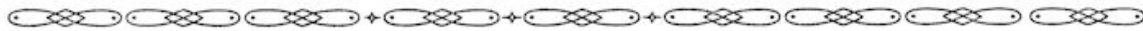
Dicht bij haar was het venster, dat vrij hoog in den muur was aangebracht. In de breede vensterbank, half verscho-len achter het witte gordijn, stond een rij welverzorgde bloempotten — een paar geraniums, een fuchsia, en een roze-struik, die juist in bloei kwam. Onder het raam stond de prachtig wit geschuurde tafel, en precies in het midden stond een melkkan met pas geplukte bloemen, rozen en geraniums en kamperfoelie en vergeet-mij-niet. De kan stond op een stuk papier, zoodat zij geen kring op de tafel kon maken. Tegenover het raam, waar het licht er juist op viel, stond een klein tafeltje, waarop allerlei voorwerpen — keurig geschikte stapels boeken op iederen hoek, en een werkdoos in het midden;

groote schelpen aan weerskanten van de werkdoos en er bovenop een kleedje en daarop een mandje met vruchten van was, die in hooge mate Grietje's bewondering opwekten.

Maar het was de plaat, die er boven hing, waarop Grietjes oogen ten slotte het langst bleven rusten. Het was slechts een goedkoope, smakeloos gekleurde afbeelding van een gesloten deur en een vermoeiden, bedroefd-uitzienden Christus er voor staande in de duisternis en de koude, terwijl de regen

op Hem viel en de wind Hem geeselde en Hij tevergeefs geduldig wachtte om te worden ingelaten door hen, die binnen waren. Maar zij boeide het kind, omdat zij zooveel overeenkomst had met hetgeen zij in haar leven had ondervonden, en zij wilde juist aan juffrouw Barkens vragen, wie die arme man was, en „waarom hij zijn portret zóó had laten maken,” toen haar aandacht werd afgeleid door een ongewone drukte in de kamer.

(Wordt vervolgd)

De Post in verschillende landen.

(Vervolg en slot van blz. 58.)

In Lapland, bij de Samoeden, die de tundras van het Noorden bewonen, reist de post in sleden, getrokken door een schilderachtig span van vier rendieren. De tundras zijn uitgestrekte moerassen, waaropeeneigenaardig soort van wit mos groeit. In den zomer zijn deze moerassen ontoegankelijk en zijn dan bedekt met hun eigen wondervolle flora en bevolkt door waterwild; maar in den winter kan de bevroren vlakte begaan worden.

Het rendier kan bestaan, waar dit voor ieder ander beest onmogelijk zou zijn. Een paard moet altijd, zelfs in die Noordelijke streken, een zeker deel hebben van 't voedsel, waaraan hij gewoon is, maar een rendier heeft niet eens de gedroogde visch noodig, waarmee een hond zich tevreden stelt. Er is geen dier, dat zich zoo goed aan de omstandigheden, waarin het zich bevindt, weet aan te passen, als het rendier. Als er niets anders voor hem te eten is, krabt hij de sneeuw weg

met zijn groote, platte horens en houdt zijn maal met bevroren mos of zeegras.

Op ons plaatje (blz. 58) kunnen jullie zien hoe zoo'n rendier-post er uitziet. Voorop gaat een rendier, dan komt een bootvormige slede, waarin de postbode zit. Vervolgens komt weer een rendier, gevolgd door de slede, waarin zich de brieven en postpakketten bevinden. Dan volgen nog een rendier en een ledige slede, terwijl de optocht door een rendier besloten wordt.

In de woeste bergen van den Kaukasus zijn vele gevaren verbonden aan het ambt van postbode, want niet alleen moet hij op zijn hoede zijn tegen roovers, maar ook de weergesteldheid is daar buitengewoon onbetrouwbaar. Er zijn maar zeer weinig begaanbare wegen over de hooge bergen en langs de steile afgronden. Nergens ter wereld vindt men zooveel volken en talen en godsdiensten bijeen als daar, maar ook nergens zoo veel voor niets terugdeinzende bandieten. De postbode moet

Grietje uit den Woonwagen.

(Vervolg van blz. 117.)

HOOFDSTUK III.

EEN FEESTMAAL EN EEN GESPREK.

Op den vloer was een groot oud stofflaken uitgespreid, en daarop stond een kan met warm water, waarnaast een schaar, een rol linnen lappen en een stuk band lagen. Maar al die voorbereidselen schenen Tim schrik aangejaagd te hebben, of de vreugde van weer thuis te zijn had haar ongewoon opgewonden; in ieder geval zij wilde niet doen wat haar gezegd werd; zij wilde niet vastgehouden worden, zij wilde niet, dat er werd gekeken naar haar gewonden poot, en nog veel minder wilde zij toestaan, dat deze gewasschen en verbonden werd.

Toen Grietje om zich heen keek rende de poes door de kamer, verstopte zich nu onder dit meubelstuk dan onder dat, terwijl haar arme meesteres op haar knieën rondkroop en haar best deed haar te vangen. Juffrouw Barkens was er warm van en zag vuurrood, en was heel boos op haar lieveling.

„Als ze niet gauw komt, zal ik haar een flink pak slaag geven,” zeide ze heel beslist; „’t lijkt wel alsof het voor

mijn eigen plezier is, dat ik haar poot wil verbinden.”

„Gaat u maar zitten, juffrouw,” zeide Grietje bedaard, „ik zal poes wel pakken. Ik ben nu weer heerlijk uitgerust.” En waarlijk had ze haar al heel gauw gelokt van achter den mangel in de keuken, en haar weten te vangen.

„Ik geloof, dat als ik ging zitten en haar op mijn schoot hield, wij het ’t best zouden kunnen klaarspelen,” zeide zij gewichtig. En zoo deden zij, terwijl de weerbarstige Tim zich in haar lot schikte en maar heel weinig drukte meer maakte. Hoewel zij haar poot heel erg bezeerd had, was het botje toch niet gebroken, maar het was wel gekneusd en ook het vel was deerlijk gehavend. Juffrouw Barkens schreide bijna, toen zij de leelijk uitziende wond onderzocht.

„Och, och, nog toe!” steunde ze, „och! het arme beest, wat moet het een pijn gehad hebben! Hoe lang zou hij wel in dat afschuwelijke ding gezeten hebben — en wie zou het gezet hebben?” Door haar tranen heen, keek ze Grietje achterdochtig aan. „Een van jullie heeft hem toch geen kwaad gedaan? ’t Was toch niet iemand van jullie volk, die die val heeft gezet,

in de hoop een mooi konijn te zullen vangen?"

„O neen," zeide Grietje, „alleen vader zou het gedaan kunnen hebben, en ik weet zeker, dat hij gisteren geen val heeft uitgezet, en hij zou de val ook niet hebben achtergelaten als hij 't gedaan had. En wij waren gisteren avond ook niet in de buurt. Tim moet een heelen tijd in de val hebben gezeten, want ze was heelemaal uitgeput van 't rukken om los te komen, toen ik bij haar kwam. 't Was een wonder, dat haar poot niet gebroken of heelemaal afgesneden was. Die vallen zijn zulke wreede dingen."

„Ik zou de menschen, die zulke dingen zetten, er wel eens zelf in gevangen willen zien, ik zou mij heusch niet haasten om ze te bevrijden. O, wat is de verdorvenheid van de menschen toch groot, er is niets te slecht voor hen!"

„Neen, Juffrouw, niets," beaamde Grietje. Ze vond het beleefd van zichzelf, om alles toe te stemmen, wat haar gastvrouw zeide.

„O, Tim, ik hoop, dat het een les voor je zijn zal, om nooit meer zoo ver van huis weg te loopen," zeide haar meesteres, terwijl ze haar vriendelijk streelde.

Ze waren zóó in haar werk en gesprek verdiept, dat ze niet hadden gehoord, dat er voetstappen op het huisje aankwamen, en ze schrikten dus beide van een plotseling, tamelijk hard kloppen op de buitendeur.

„Dat is zeker Marianne," zeide de oude juffrouw, terwijl ze den handdoek, waarmede ze Tim afdroogde, terzijde legde; en het scheen Grietje toe, alsof ze een beetje zuchtte, terwijl ze sprak. „Het zal haar zeker wel plezier doen te hooren, dat ik Tim terug heb."

Maar eer ze nog tijd had om naar de voordeur toe te gaan, werd deze

na een vernieuwd hard kloppen reeds geopend.

„Mag ik binnenkomen?" vroeg een stem, wier eigenares haar eigen vraag nog sneller beantwoordde, dan zij ze deed. „Ik kom eens even hooren hoe u het maakt, tante, en om te vragen of u iets van de arme Tim hebt gehoord." Zij zweeg plotseling. Al pratende had zij de deur van het kleine kamertje bereikt, en stond vol verbazing naar Grietje te kijken, die daar zat, alsof ze heelemaal thuis was met Tim op haar schoot en al de dingen om hem te verbinden om haar heen.

„Ja, Tim is veilig thuis," zeide juffrouw Barkens, „zij kwam terug of werd teruggebracht, ongeveer een uur geleden door dat kleine meisje daar.

Je kunt denken hoe blij ik was. Toen ze met etenstijd niet thuis was, gaf ik de hoop op; ik had zoo'n gevoel, dat ik haar nooit terug zou zien, ten minste niet levend. Het zal zoowat half drie of drie uur geweest zijn, toen ik mij verbeeldde, dat er op de deur geklopt werd, en toen ik in de gang kwam, hoorde ik haar mauwen, en daar was ze voor de deur, en het kleine meisje in den tuin."

„In afwachting van een belooning, zeker," zeide Marianne op scherpen toon. Zij keek Grietje heel onvriendelijk aan, met oogen, die haar schenen te willen doorboren.

Het kind was haar groote, oude laarzen en haar haveloos rokje vergeten, maar nu werd zij er zich plotseling weer zoozeer van bewust, dat zij kleurde van schaamte; zij probeerde om haar voeten onder haar stoel te verstoppen, maar als ze dat deed, gleed Tim dadelijk van haar schoot, en ze moest blijven zitten met haar voeten zoo in 't oogvallend mogelijk, en schaamte in haar hart. Marianne echter vatte Griet-

je's verlegenheid op als een bewijs, dat zij haar goed had doorzien.

„Waar heb je de poes gevonden?” vroeg ze op ruwen toon.

„In het bosch, juffrouw.”

„En wie gaf jou het recht om eens andermans kat op te pakken, zou ik wel eens willen vragen? Iedereen kon zien, dat dit een goed verzorgde kat was, die een goed thuis had en dat het geen zwerveling was. Je dacht zeker, dat je een goede belooning zoudt krijgen voor het terugbrengen. Hoeveel hadt je gedacht te zullen krijgen?”

Grietje keek op tot het booze, onaangename gezicht, dat tot haar gekeerd was, en haar oogen richtten zich moedig en met een uitdrukking van verontwaardiging tot de harde, lichtgrijze, die haar zoo vijandig aanzagen. „Ik heb niets verwacht,” zeide zij; „ik heb heelemaal niet aan een belooning gedacht, heusch niet, juffrouw.”

Marianne lachte ongeloovig en verachtelijk. „Hoe wist je waar je de poes brengen moest?”

„Ik wist het niet; ik maakte haar los uit een val, en als zij gewild had, zou zij naar huis hebben kunnen loopen, ik heb niets gedaan om haar tegen te houden; maar haar poot was stuk, en toen zag ik een man aankomen, en ik was bang, dat hij boos op mij zou zijn, omdat ik zijn val weggegooid had, en — en ik was bang, dat hij de kat dood zou maken, en mij in de gevangenis zetten, daarom rolde ik Tim in mijn doek, en ik holde en holde tot wij eindelijk aan den straatweg kwamen, en ik wist niet waar wij waren, maar ik zette Tim op den grond en zij liep voort en ik volgde; en toen haar poot eindelijk zóó zeer deed, dat zij niet verder kon loopen, beurde ik haar op en liep voort tot ik dit huis zag en ik zette haar neer en zij liep den tuin in, toen zou ik wel dadelijk weg zijn gegaan, maar ik wou graag

zien of iemand blij was dat zij terugkwam! en toen zij aldoor mauwde en er niemand kwam, klopte ik voor haar op de deur, en ik ging toen echt weg, heusch ik ging — maar door de warmte was ik zoo raar in mijn hoofd, dat ik niet verder kon komen als 't hek en toen kwam de juffrouw en-en”, zij keek tot juffrouw Barkens op met zooveel dankbaarheid en liefde in haar oogen, dat het oude hart er nog meer door geroerd werd dan door het verhaal, dat het kleine meisje met bleeke, bevende lippen had uitgebracht.

„Zij viel heelemaal flauw, en het duurde wel een kwartier eer ik haar weer bij had,” zeide juffrouw Barkens, terwijl zij zich omkeerde, oogenschijnlijk om naar de kachel te kijken en die wat op te stoken maar in werkelijkheid om de tranen te verbergen, die haar in de oogen waren gekomen. „En 't wordt tijd, dat ik haar eens wat te eten geef; zij zal wel uitgehongerd zijn.”

Marianne snoof verachtelijk. „Ik heb een versch broodje voor u meegebracht — ik heb gebakken vandaag — en een schoteltje frambozen, maar 't is alleen maar net genoeg voor u,” merkte ze op met een afkeurenden blik op Grietje. „Ik moet nog even het dorp in, tante, op mijn terugweg kom ik weer aan. Ik heb wat met u te bespreken — misschien bent u dan alleen?”

Juffrouw Barkens boog zich over Tim, die op Grietje's schoot rustig in slaap was gevallen. „Ik zal nu eerst zijn poot zwachtelen,” zeide ze tot Grietje, zonder haar nicht met een antwoord te verwaardigen.

„Laat mij haar vasthouden, zij kent mij,” zeide Marianne vol vuur, en ze bukte zich over het kind om haar de kat af te nemen, maar Tim's meesteres hield haar tegen. „Neen, laat haar stil, waar zij is; je weet best, dat ze niets

van je wil weten, sinds je haar laatst zoo geschopt hebt; maar van dit kleinemeisje wil zij alles gedaan zijn. Misschien beseft hij, dat zij haar leven gered heeft."

"'t Gaat mijn verstand te boven, hoe zoo'n zwak schaap als zij, alles heeft gedaan, wat ze beweert gedaan te hebben," zeide Marianne achterdochtig.

"Als u 't mij vraagt, dan geloof ik, dat u u leelijk voor den gek laat houden, tante."

"Zoo, geloof je dat — nu, 't is mij wel," zeide juffrouw Barkens, zoo onverschillig, dat Marianne een kleur kreeg van woede.

"Ik had eerst erg veel moeite om de val open te krijgen," legde Grietje uit, die nu bijna in tranen was. „Maar ik vond de veer, en toen ging 't zoo gemakkelijk als ik weet niet wat."

"Je schijnt goed op de hoogte van vallen te zijn," zeide Marianne op zoo'n toon van „nou, heb ik je," dat thans de arme Grietje vuurrood werd.

"Maar kom nu moet ik weg. Over een uurtje bent u dus stellig wel alleen, tante?"

"Daar kan ik niets van zeggen," zeide juffrouw Barkens kortaf.

Juffrouw Barkens was heel boos over Marianne's onvriendelijkheid tegenover haar gast, zelfs al was die gast maar een jong kind.

"Nu, in ieder geval kom ik even aan," zeide zij op luiden toon, „al was 't alleen maar om te zien, dat niemand u kwaad heeft gedaan; je weet nooit wat voor akelig volk er hier in de buurt rond zwerft. Ik zal niet kunnen gaan slapen, als ik er aan denk, dat u hier heel alleen bent." —

"Daar hoef je niet over te tobben," zeide juffrouw Barkens bedaard, terwijl ze van haar knieën opstond. „Van nacht zal ik in ieder geval niet alleen zijn. Ik ben van plan dit kleine meisje hier te houden." Met die woorden keerde

juffrouw Barkens zich kalm naar de kast en begon er kopjes en schoteltjes en den trekpot uit te krijgen.

Een oogenblik bleef Marianne staan als door den bliksem getroffen, toen, zonder een woord te zeggen, verliet ze de kamer, trok de buitendeur hard achter zich toe, en liep in gedachten verzonken den stoffigen weg op.

Grietje keek op, sprakeloos van hoopvolle blijdschap, hoewel ze ternauwernood geloofde, dat juffrouw Barkens werkelijk meende, wat ze had gezegd. Zij had dikwijls gehoord, dat menschen zeiden, dat ze dingen zouden doen, waar ze toch eigenlijk volstrekt geen plan op hadden, en dit was te goed om waar te zijn.

Juffrouw Barkens, die er met eenigszins ondeugend genoeg aan dacht, welk een onaangename schok zij Marianne door haar woorden had gegeven, en zich geen rekenschap gaf van den indruk, dien diezelfde woorden op het kind hadden gemaakt, ging kalm voort met de tafel te dekken, en niettegenstaande haar groote opwinding, sloeg Grietje alles wat zij deed met de meeste belangstelling gade. Het heldere tafellaken scheen haar onnoodig op zulk een prachtig witte tafel, of het moest zijn om ze schoon te houden. En dan die gebloemde kopjes en schoteltjes, en de boordevolle suikerpot! Het scheen haar, die gewend was aan gebarsten kommetjes zonder schoteltjes, en die gewoon was het zonder suiker of melk te doen, alles zoo rijk en overvloedig toe.

En toen — o, heerlijkheid der heerlijkheden! — kwam juffrouw Barkens, na een oogenblik weg te zijn geweest, terug met een koekepan en twee groote plakken verrukkelijk uitziende ham, die zij in de koekepan legde, en toen was er zoo'n gesis en geknapper, terwijl zulk een heerlijke geur de keuken vervulde! En toen de ham uit de pan

kwam, gingen er eieren in, en toen de eieren er uitkwamen, namen groote sneden wittebrood hun plaats in, en de uitgehongerde Grietje kon haar verlangen om te gaan eten bijna niet bedwingen. Zij zat in den grooten stoel bij het raam, met Tim op haar schoot, en wachtte en wachtte met een honger zóó groot, dat ze slechts hoopte, dat juffrouw Barkens niet op haar gezicht kon lezen, hoe vurig ze verlangde te gaan eten.

Zij overlegde bij zichzelf, dat als ze den nacht niet in deze verrukkelijke woning mocht doorbrengen, ze zou gaan slapen in het weiland vlak er tegenover aan den anderen kant van den weg; en zoo heel erg akelig zou het niet zijn, als ze wist, dat ze iemand dicht in haar buurt had en als ze geen honger meer had.

Toen werden er twee borden gevuld met flinke porties van de klaargemaakte heerlijkheden, en Grietje kreeg er een voor zich en een mes en een vork, en een kopje lekkere sterke thee met veel melk en suiker, en toen begon het feest. Want een feest was het! Alles was zoo smakelijk en lekker, en er was zooveel van alles. Juffrouw Barkens zeide tegen Grietje, dat ze langzaam eten moest, maar dat ze zooveel mocht eten, als ze maar wilde, en het was de eerste keer in haar leven, dat zij gebakken ham met eieren at. Neen, nooit had Grietje zóó gesmuld, en hoe oud zij ook worden zou, dat heerlijke, gelukkige maal zou zij nooit vergeten.

Toen zij eindelijk met eten klaar waren, en dat was niet zoo heel gauw, nam Juffrouw Barkens hun borden weg, en achterover geleund in haar stoelen genoten ze beide op haar doode gemak van nog een tweede kopje thee, want in die rustige, kalme omgeving, bestond er geen enkele reden om zich te haasten.

Grietje, in haar ijver om zich welgemanierd te gedragen, had haar oogen niet van juffrouw Barkens af, en zij deed haar uiterste best om precies zoo te eten en te drinken en precies dezelfde houdingen aan te nemen als juffrouw Barkens; want ze was zich volkomen bewust van al haar gebreken, en hier, dacht zij, was volmaakteid. Zij hield dus haar schoteltje op de toppen van de uitgespreide vingers harer linkerhand en stak de pink van haar rechterhand zoo ver mogelijk uit, terwijl ze haar kopje naar haar mond bracht, en ze had daarbij het gevoel dat haar manieren onberispelijk waren.

Heel veel praten deden ze niet; juffrouw Barkens, die tegenover het raam zat, en het uitzicht had op den kleinen tuin en den weg daarachter, verviel telkens in een peinzend stilzwijgen, en staarde voor zich uit, zonder iets te zien. Grietje's oogen zwierven inmiddels door de kamer, en al de bijzonderheden nam ze met onverminderde belangstelling in zich op. Het meest van alles voelde zij zich echter toch aangetrokken tot de plaat boven het zijtafeltje en telkens en telkens weer bleven haar oogen daar op rusten.

Zij vond de plaat prachtig, maar het gaf haar een droevig gevoel als ze keek naar die geduldige gedaante, die daar zoo geheel alleen stond te wachten en te wachten en zoo bedroefd keek. Het was zoo vreeselijk om zoo in den wind en de koude te zijn buitengesloten. Zij wist wat het was. Haar vader had haar en haar moeder meer dan eens niet willen binnenlaten, en dan hadden zij onder een heg of op een stoep moeten slapen. Maar de man op de plaat was heel alleen, en dat was veel erger.

Eindelijk kon ze 't niet langer laten om juffrouw Barkens naar de plaat te vragen. „Waarom staat die arme man

daar zoo in donker, terwijl de regen maar aldoor op hem neervalt, juffrouw? Kan hij niet naar binnengaan, zouden zij de deur voor hem op slot gedaan hebben?"

Juffrouw Barkens schrikte op uit haar gepeinzen, eerst keek ze uit het raam, verbaasd over zulk een plotse-lingen omkeer in het weer, en toen keek ze naar Grietje, vrezende dat het kind toch een zonnesteek had gehad en nu ijde. Eerst toen ze zag, waar Grietje zoo vol aandacht naar zat te kijken, begreep ze wat het kind bedoelde.

Een oogenblik voelde ze zich een beetje verlegen, zooals het geval is met de meeste menschen, als zij geroepen worden in hun gewone omgeving van den Heer te spreken. Maar het kind keek haar aan en verwachtte een antwoord, en haar eenvoud gaf haar moed.

"Weet je niet, wie dat is? Heb je nooit geleerd wie God is en de Heer Jezus?"

Grietje keek haar verbaasd aan. „In het armenhuis, waar we 's winters wel eens geweest zijn, vertelden ze ons, dat God de wereld en alles heeft gemaakt, en dat Hij een Zoon had, genaamd Jezus, die gedood werd door slechte menschen en genageld aan een kruis; en ik vroeg waarom Zijn Vader hen dat doen liet, waarom Hij hen niet allen doodde, en Hem redde. Als Hij zulk een groot Koning was, kon Hij toch alles doen, is het niet?"

„God zou Zijn Zoon hebben kunnen redden, als Hij dat gewild had," zeide juffrouw Barkens, nog altijd met iets zenuwachtigs in haar stem, „maar Hij wilde niet. Hij stond Zijn Zoon voor ons af. Jezus zeide, dat Hij Zijn leven wilde geven voor de menschen, en God zeide, dat Hij hun zonden voor altijd wilde vergeven, omdat Jezus om hunnentwil had geleden en was gestorven, om onzentwil ook, voor iederen." *(Wordt vervolgd.)*

DE VIER JAARGETIJDEN.

p

1. Len - te is 't, al - les groeit, al - les groeit. En het Mei - zoet - je bloeit,
 2. Zo - mer is 't, al - les licht, al - les licht. En in 'tgras lig je zacht,
 3. 't Is nu Herfst, al - les rijpt, al - les rijpt. Naar de vruch - ten nu grijpt,
 4. Win - ter is 't, al - les slaapt, al - les slaapt. Tot weer 't le - ven ont - waakt.

Grietje uit den Woonwagen.

(Vervolg van blz. 182.)

Grietje zat de oude vrouw ontzet aan te staren en vroeg: „En ze hebben Hem dus heusch gedood?”

„Ja, en zij hebben Hem mishandeld en beleedigd, en Hij verdroeg het alles om onzentwil; we mogen Hem dus wel ons gansche leven liefhebben, en trachten te doen, wat Hij van ons vraagt.”

„Wat vraagt Hij van ons?” fluisterde het kind.

„O, dat we elkander liefhebben, zelfs hen, die niet goed voor ons zijn; en dat we vriendelijk en behulpzaam zijn voor allen, die lijden en in nood zijn; en dat we eerlijk en oprecht zijn; en dat we Jezus altijd liefhebben en vertrouwen, wat er ook gebeure.”

„Ik zal mijn best doen om er aan te denken,” zeide Grietje. „Ik had er nog nooit van gehoord. Maar hoe weet de Heer Jezus iets af van een klein meisje, zooals ik?”

„Hij weet alles van iedereen, al het goede, dat iedereen doet en al het slechte, en ieder keer als wij iets verkeerd doen, zooals liegen of stelen of bedriegen, dan bedroeven wij Jezus, en sluiten wij Hem buiten in de koude, precies zooals op die plaat, en als wij iets goeds doen, laten wij Hem binnen, en maken wij Hem blijde!”

„Hij was stellig heel blijde, toen u mij in huis naamt,” zeide Grietje, met een plotselinge ingeving, „en mij zulk lekker eten gaaft, en —”

„O, dat was allemaal niets,” zeide juffrouw Barkens, verlegen wordende onder de dadelijke toepassing, die het kind van haar onderwijs maakte. „Dat is niets, als je denkt aan alles, wat Hij ons beloofd heeft, als vergelding van hetgeen wij voor Hem doen.”

„Wat heeft Hij beloofd?” vroeg Grietje verlangend. Het beeld van den Heer Jezus stond haar zeer levendig voor den geest, beschreven als Hij haar was door deze eenvoudige, oude vrouw. En zij vond het een prettige gedachte, dat juffrouw Barkens iets heerlijks zou terug krijgen, voor alles wat zij dien dag voor haar had gedaan.

„Hij heeft ons een thuis beloofd bij Hem in Zijn heerlijken hemel, waar we nooit pijn of smart, of honger of koude, of onvriendelijkheid meer kennen zullen.”

„Zal Hij maken, dat vader mij niet meer slaat, als vader daar is?”

„Niemand zal je daar slaan, kind; maar als je vader zoo wreed en slecht blijft, kan hij in den hemel niet komen. Eer we naar den hemel kunnen gaan,

moeten we eerst geleerd hebben Jezus te volgen en Hem lief te hebben."

"Maar heeft dan niet iedereen Hem lief, die Hem kent?"

Juffrouw Barkens schudde treurig haar grijze hoofd. „Ik vrees, dat het met de meesten onzer gaat als op die plaat, kind."

Grietje staarde een oogenblik naar de plaat, niet begrijpend. „Is Hij dat, juffrouw?" vroeg ze ten laatste.

„Ja."

„Wie heeft Hem zoo buitengesloten in de koude?" vroeg ze, met iets als verontwaardiging in haar stem.

Juffrouw Barkens stond op, en begon den theeboel op te ruimen met handen, die een beetje beefden. „Ik vrees kind, dat wij dat allen gedaan hebben. Sommigen uit onwetendheid en sommigen uit slechtheid, en de meesten uit onnadenkendheid. En niet-tegenstaande Hij zooveel voor ons heeft gedaan, vrees ik, dat er slechts weinigen zijn, die hun deur voor Hem openen en Hem gaarne welkom heeten."

Grietje wist niet wat zij denken moest. Als juffrouw Barkens haar deur niet voor Hem opende, wie zou het dan wel doen, en als zij haar deur opende voor een arme kleine zwerveling zooals zij, waarom opende zij haar deur dan niet voor Jezus, die haar zoo lief had gehad? Ze zweeg eenige oogenblikken, en zeide toen eensklaps, met groote overtuiging: „Ik zal Hem nooit buiten mijn deur sluiten, als ik er een heb."

En toen liet zij zich van haar stoel glijden en deed haar best om haar gastvrouw te helpen. Juffrouw Barkens stond het kind toe om de dingen naar de kleine bijkeuken te dragen en om Tim zijn eten te geven en zond haar toen terug naar haar stoel. Zij kon er niet zoo dadelijk aan wennen om zich te laten helpen door zulke ongeoeffende kinderhanden bij het wasschen en af-

drogen van haar dierbare kopjes en borden. Zij was er zoo lang aan gewoon geweest alleen te zijn, dat het haar zenuwachtig maakte, iemand om zich heen te hebben als ze bezig was. Grietje ging dus weer terug naar het vertrek, blij genoeg, dat ze weer rusten kon, en na een poosje kwam Tim en sprong op haar schoot. Juffrouw Barkens liep af en aan van de kachel naar de bijkeuken met warm water, en van de bijkeuken naar het vertrek om alles weer op te bergen, en Grietje sloeg haar vol belangstelling en verlangen gade. Zij vroeg niets meer van het leven, dan ook zulk een oude vrouw te mogen zijn, met precies zoo'n huis en zoo'n kat en zoo'n tuin, en klok en platen — en o! hoe zou ze alle kleine, hongerige, mishandelde, verwaarloosde jongens en meisjes, die voorbijkwamen, opnemen en eten geven! Haar oogen dwaalden weer naar de plaat af: en met hoeveel vreugde zou ze ook dien armen eenzamen man binnenlaten, en Hem liefhebben, en Hem het beste geven, dat zij had, en Hem bij zich houden, zoolang Hij slechts bij haar blijven wilde. Zij zat zoo lang naar de plaat te kijken en zoo te denken, dat zij eindelijk in een lichten slaap viel, waaruit ze plotseling ontwaakte om tot het besef te komen, dat in de bijkeuken alles stil was en ook verder in het gansche huis geen geluid was te hooren.

HOOFDSTUK IV.

GRIETJE MAAKT ZICH EEN VIJANDIN.

Juffrouw Barkens was naar buiten gegaan naar het plaatsje achter het huis om den ketel te vullen aan den put, die daar was, maar Grietje wist dat niet, en ze zat heel stil en aaide Tim en begreep niet wat ze van die stilte denken moest.

Weldra hoorde ze buiten voetstap-
pen — klaarblijkelijk kwamen zij door
den voortuin naar de voordeur — en
even later werd er hard op de deur
geklopt. Zij wachtte, zich afvragende
of juffrouw Barkens het hooren zou.
Tim werd wakker, en Grietje zette hem
op den grond, zij wist niet of ze eens
zou gaan kijken waar juffrouw Barkens
was, om haar te zeggen, dat er zich
iemand aan de voordeur bevond, of dat
ze zelf zou gaan opendoen. Zij keek
eens in de bijkeuken, doch die was leeg.

Toen keerde ze zich plotseling om
en holde naar de deur. Een gedachte
was haar ingevallen — als het Jezus
eens was, die daar klopte! Zij moest Hem
niet laten wachten, anders zou Hij mis-
schien heengaan, denkende, dat niemand
van Hem hield, en zij was er zeker van,
dat juffrouw Barkens van Hem hield.

Met eenige moeite schoof zij den
grendel weg, want ze kon er bijna niet
bij, toen opende ze de deur en beefde
van verwachting over wat ze zien zou.
Hoe groot was haar teleurstelling toen
ze het onvriendelijke gelaat van Mari-
anne Klans zag!

„Zoo,” zeide Marianne op vinnigen
toon, „je schijnt hier al aardig thuis
te zijn, kind.”

Grietje hoorde haar opmerking ter-
nauwernood. „Ach,” zeide zij, terwijl
haar groote teleurstelling sprak uit haar
stem en uit haar oogen — „ach, ik dacht,
dat het Jezus was, die daar klopte!”

Marianne Klans staarde haar aan,
dowde haar toen op zij en ging het
huis binnen. „Je toont tenminste dui-
delijk genoeg, dat ik het niet was, die
je verwachtte — misschien was het
iemand van je eigen familie. Waar is
tante — waar is juffrouw Barkens?”

„Ik weet het niet. Ik denk, dat zij in
den achtertuin is. Ze was zoo even nog
 bezig met den theeboel af te wasschen.”

„Hoe verzint ze het om het huis

uit te gaan en den boel over te laten
aan zoo'n bedelkind als dat!” mom-
pelde Marianne boos. Maar Grietje
hoorde haar niet, ze stond nog aan de
deur en keek naar den tuin en den
witten weg, waarover thans lange,
donkere schaduwen vielen. De weer-
schijn van een prachtigen zonsonder-
gang had den hemel met rozeroode
tinten gekleurd en verguldde de top-
pen der boomen, en over de velden
in de verte lag een doorzichtig waas.

„Het ziet er nu niet zoo eenzaam
en verlaten uit,” dacht zij, „als het
den geheelen nacht nu maar zoo bleef,
dan zou ik niet zoo bang zijn.” Zij
keerde zich af, met moeite haar tranen
bedwingende, terwijl ze dacht aan de
lange, eenzame nachten en dagen, die
voor haar lagen, en met langzameschre-
den ging zij terug naar de kamer.

Marianne was het huis recht door-
geloopen en de achterdeur uitgegaan
om haar tante te zoeken. Grietje hoorde
haar stemmen, terwijl ze samen terug-
keerden. „Ik zou u raden om op te
passen,” zeide Marianne, „of u zult
nog in uw bed vermoord worden. Ik
kan u verklaren, dat ik koud werd
van schrik, toen ze mij open deed en
mij zoo vreemd en verward aankeek,
en zeide, dat u er niet waart. Ik dacht
niet anders of ze hadden u vermoord!”

Juffrouw Barkens lachte spotachtig.

„Zoo,” zeide Marianne, „'t is niets
om over te lachen voor menschen, die
van u houden. Zulk soort van meisjes
strooien vergift in je thee of op je eten,
als je even niet op ze let. Ze schrik-
ken voor geen slechtheid terug als ze
het op je geld voorzien hebben, en
iedereen kan zien, dat ze niets anders is
dan zoo'n zwervers-kind. Ik wil er wat
onder verwedden, dat de rest van den
troep hier in de buurt verstopt is, en
er op wacht om door haar te worden
binnengelaten. Het was ook heel dui-

delijk te merken, dat ze iemand van hen verwachtte, toen ze de deur voor mij opendeed. En doe nu, wat ik u raad," ging zij voort; „stuur haar nu onmiddellijk weg; ze heeft vóór donker nog overvloed van tijd om naar het armenhuis te gaan, en ik zal van nacht bij u blijven. Dat zal veiliger zijn, want ik ben er van overtuigd, dat ze tot een dieven- en moordenaarsbende hoort."

„Ik moet zeggen, Marianne," antwoordde juffrouw Barkens kalm, „dat je er een rijke verbeelding op nahoudt." Grietje stond in de kamer als aan den grond genageld, terwijl ze ieder woord hoorde; zij was beleedigd en diep bedroefd over Marianne's woorden. Haar arm klein hartje, dat zoo uitging naar liefde te geven en te ontvangen, kromp van smart ineen. Toen plotseling, met bevende lippen, en haar oogen vol tranen, bukte ze zich, en raapte ze haar doek op, die in een hoek lag.

Toen juffrouw Barkens in de kamer kwam, gevolgd door Marianne, viel haar oog dadelijk op het kleine meisje, dat daar zoo eenzaam en verlaten in het midden stond, met den ouden schotschen doek stijf om haar schouders getrokken, op de manier als zij het haar moeder altijd had zien doen. Het magere gezichtje onder den kapotten ouden hoed was bleek en droevig, en de met tranen gevulde oogen, die haar aanzagen, hadden een onbeschrijfelijk treurige uitdrukking.

„Och, lieve tijd nog toe, wat beduidt dat?" riep de oude juffrouw uit.

Marianne had groote spijt, dat ze niet even later waren binnengekomen, want dan zou het kind misschien weg geweest en alle verdere gezeur voorkomen zijn.

„Och, juffrouw, 't is maar beter, dat ik nu ga; en dank u wel, juffrouw, dat u zoo goed voor mij bent geweest — en ik hoop, dat Tim gauw weer beter zal zijn en niet meer zal weg-

loopen; en — en, o juffrouw, ik ben heusch niet zoo'n kind als de juffrouw van mij denkt. Ik ben niet zoo slecht, en ik hoor niet bij een troep, en — en niemand zou u of Tim eenig kwaad doen als ik het verhinderen kon. Ik — ik zou alles voor u doen, juffrouw, en nu dank ik u nog wel, juffrouw, en —" Ze was vreeselijk overstuur en verlegen, en haar verlegenheid werd nog erger, omdat juffrouw Klans haar onafgebroken aanstaarde met haar harde, koude oogen. Ze kon geen woorden vinden, om ook maar half uit te drukken, wat ze voelde. Ze wilde graag zóóveel zeggen, maar ze was zoo onwetend en verlegen, en ze had nog nooit iemand behoeven te bedanken. De tranen begonnen langs haar ingevallen wangen te rollen, en ze veegde ze af met haar doek.

„Kom, je moet niet huilen, beste meid, en je hoeft mij niet te bedanken. Ik ben jou dankbaar, dat je mijn Tim hebt teruggebracht," zeide juffrouw Barkens langzaam en alsof ze haar gedachten bij iets anders had.

Marianne, die verlangde, dat de zaak nu een eind nam, en dat Grietje nu eindelijk het huis zou verlaten, voelde zich geroepen om ook nog een duit in 't zakje te doen. „Kom, ze moest nu maar dadelijk gaan, en ik vind dat ze haar in 't armhuis op de ziekenzaal moeten brengen. Want ze heeft bepaald een zonnesteek gehad. Toen ze mij opendeed, keek ze me zóó vreemd aan, en ze zeide: „O, ik dacht, dat het Jezus was, die klopte." Marianne had eenige moeite om den naam uit te spreken, hij was haar zoo zelden over de lippen gekomen, dat het haar vreemd viel.

„Geen wonder, dat ze vreemd opkeek," zeide juffrouw Barkens op droegen toon, en ging toen voort met peinzend voor zich uit te staren. Grietje deed een stap naar de deur. Het was

nu alles voorbij, meende ze, en ze moest afscheid nemen. Zij dacht, dat haar hart zou breken van eenzaamheid, en angst, en verlangen, nu ze wist hoe heerlijk het leven zijn kon. Maar bij haar eersten stap ontwaakte juffrouw Barkens óf uit haar gepeinzen, óf ze nam een besluit, óf beide gebeurde. In ieder geval, ze sprak en wel heel beslist ook.

„Wil jij wel eens gauw dien hoed afzetten en dien doek afdoen en dadelijk gaan zitten,” zeide ze, terwijl ze haar hand beschermend op den schouder van het kind legde. „Denk je,” zich tot Marianne keerende, „dat ik een klein kind uit mijn huis zou kunnen jagen, met den nacht in 't vooruitzicht, en geen thuis om heen te gaan, en zonder geld, en zonder vrienden? Lieve tijd, ik zou nooit een gelukkig of gerust oogenblik meer hebben, en het niet verdienen ook. Een kind, dat zooals jij zegt, niet heelemaal goed is. Wat jij zoudt doen, Marianne, weet ik niet, maar ik geloof toch niet, dat je zóó wreed zoudt zijn.”

Marianne kleurde en wilde gaan spreken, maar haar tante ging voort. „Als ik van plan was geweest om haar van nacht niet hier te houden, dan zou ik haar hebben laten gaan, zoodra ze wat te eten had gehad, en dan zou ik haar zelf naar het armhuis hebben gebracht om er zeker van te zijn, dat het kind goed onder dak en niet weer onderweg flauw gevallen was.”

„U bent vreeselijk onvoorzichtig,” zeide Marianne, niet goed wetende wat ze zou antwoorden. „U weet niet wat voor afspraken ze heeft gemaakt met de rooversbende waar ze bij behoort.”

„Och, schei daar nu toch eens over uit. Zij heeft mij haar geschiedenis verteld, en iets in mij zegt mij haar te gelooven, en ze houden mij nu niet zoo heel gemakkelijk voor den gek, Marianne.”

Marianne wierp een boezen blik op

de arme Grietje en snoof van woede. „Dat heb ik u al meer hooren zeggen, wat u er eigenlijk mee bedoelt, begrijp ik niet best, maar ik kan niet meer doen dan u waarschuwen. Misschien houdt u haar wel voor goed,” besloot ze op spottenden toon.

„Nu, dat kon je wel eens goed geraden hebben. Ik heb er al over gedacht. Ik voel mij dikwijls eenzaam, en zou graag iemand om mij heen hebben, die mij meteen wat helpt met den tuin en de kippen en zoo meer.”

„Het zal u heel wat kosten om haar fatsoenlijk in de kleeren te steken,” viel Marianne in met een minachtenden blik op Grietje's armzalige plunje.

„O, juffrouw,” liet hier Grietje zich met verheugde stem hooren, „ik zal bijna niets eten, en ik zal zóó mijn best doen en werken zoo hard ik maar kan. Ik kan heel goed wasschen, dat zeide moeder altijd. U zult eens zien, hoeveel ik voor u doen kan, juffrouw, als u mij maar niet weg wilt zenden.”

„Ik denk, dat ik het heel prettig zal vinden om het kind bij mij te hebben, Marianne,” zeide juffrouw Barkens, terwijl ze al sprekende Grietje's doek van haar schouders nam en hem ophing.

„Zoo wie een van deze kleinen te drinken geeft alleen een beker koud water, in den naam eens discipels, voorwaar zeg ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen.”

„Maar 't was toch niet aan de belooning, dat ik dacht.”

Maar om te zien hoe innig gelukkig en blij Grietje er uitzag, was al een belooning op zichzelf.

„Nu, in ieder geval,” zeide Marianne, „als u merkt, dat ze liegt en bedriegt, zooals al die bedelkinderen doen, kunt u haar een flink pak slaag geven en —”

„O, heusch, juffrouw, ik lieg en bedrieg niet — heusch niet!” viel hier Grietje in, terwijl haar oogen zich bij die onrechtvaardige beschuldiging met

tranen vulden. „Vader zeide altijd, dat ik nergens voor deugde, maar, dat ik nooit —”

„Kom, kind, ga nu niet weer huilen,” zeide juffrouw Barkens; „de toekomst zal ons toonen wie en wat je bent. Dag Marianne. Mij dunkt, dat het arme kleine schaap nu genoeg onvriendelijks van je te slikken heeft gekregen. Je hadt me nog iets te vertellen, zei je, maar dat kan zeker wel wachten tot een anderen keer. Ik moet nu een bed voor Grietje gaan opmaken, en als je mij morgen niet ziet, dan hoef je niet te komen vragen of ik ook in mijn bed vermoord ben, maar kun je bij je zelf denken, dat ik bezig ben om kleeren voor de kleine meid te naaien. En mocht mij soms iets kwaads overkomen, dan heb jij je niets te verwijten, dat is zeker. Maar als jij en ik een hulpeloos kind als zij, weer alleen de wijde wereld inzonden, dan zouden wij schuldig zijn aan een moord van een ziel, zooal niet van een lichaam.”

HOOFDSTUK V.

MARIANNE KLANS KRIJGT GRIETJE'S
ZAKDOEK IN HAAR BEZIT.

Marianne Klans snelde den door de ondergaande zon verlichten weg af, terwijl haar hart vol was van woede en vrees en jaloerschheid.

De heerlijke geur van de bosschen en de bloemen in de nu koelere avondlucht; de tallooze stemmen van de vogels, die opleefden nu de hitte des daags voorbij was en elkander hun schoonste avondliederen voorzongen — het bestond alles voor haar niet. Zij hoorde en zag en voelde niet anders dan de woede in haar hart.

Toen Marianne thuiskwam was er echter een welkome afleiding voor haar. Haar man was thuis van zijn werk, en

ook hun commensaal, maar hierin lag de welkome afleiding niet — integendeel toen ze reeds in de gang hun stemmen hoorde, nam haar ontstemming nog slechts toe.

„Als ik thuis was gebleven, zouden zij natuurlijk laat zijn geweest en had ik mogen wachten, maar nu ik een paar minuten over mijn tijd ben, zijn zij vroeg. Net iets voor mannen!”

Maar de twee mannen hadden klaarblijkelijk nog niet eens bemerkt, dat het avondeten niet gereed stond; ze waren veel te veel verdiept in de beschouwing van iets, dat Teunis Koops, de commensaal, had meegebracht.

Het was een roode zakdoek met witte moesjes, aan de vier hoeken bijeengebonden en een paar korsten brood en twee stuivers inhoudende.

„Kijk eens, wat ik in het bosch heb gevonden,” zeide Teunis, terwijl hij zijn vondst voor Marianne in de hoogte hield, toen zij binnenkwam.

„De een of andere landlooper is in 't bosch geweest en schijnt een val gevonden te hebben en waarschijnlijk wel een konijn er in ook. In ieder geval kon ik zien, dat er daar een val gezet was geweest, en ik zocht overal in de buurt of ik het ding ook kon vinden, maar 't duurde een heelen tijd eer ik het zag, omdat het boven in een boom hing. Ik wou, dat ik er bij had gekund, maar het hing te hoog. Ik zou graag hebben willen zien, of het een van Jaap Keller's vallen was. Ik heb mijn vermoedens omtrent dien jongen man. In ieder geval was iemand hem vóór geweest en had kans gezien de val te openen, en was zoo blij, met wat hij daarin vond, dat hij dit bundeltje vergat.

Teunis was jachttopziener, en vreese-lijk gebeten op vallen en stroopers.

Marianne staarde op den half versleten, ouden zakdoek met een soort van voldoening, maar ze dacht er niet over

om aan Teunis te vertellen wat ze wist van de eigenares van den zakdoek, van het kleine meisje, dat de val geopend had, of wat er ingezeten had. Teunis zou dan Grietje's handelwijze geprezen hebben, en zij wilde geen vrienden maken voor het kind. Zij wist eigenlijk zelf niet, waarom ze het zoo prettig vond om dien zakdoek te zien — die toch een bewijs was voor de waarheid van hetgeen Grietje had verteld — of het moest zijn, dat zij verlangde bewijsstukken in haar bezit te krijgen, die ze gebruiken kon tegen het kind, waar ze zoo jaloersch van was. En hoewel ze nog niet begreep wat ze aan dien toegeknoopten zakdoek hebben zou, was ze toch vastbesloten hem uit Teunis' bezit in het hare te doen overgaan.

Ze deed dus alsof Teunis' vondst haar volkomen onverschillig was, en verzocht hem den zakdoek in de gang op den grond te leggen, je wist nooit wie zoo'n ding in z'n handen had gehad; de twee stuivers zou ze wel eens aan een arm mensch geven, het brood was goed voor de kippen en den zakdoek zou zij verbranden. Teunis deed dus wat hem gevraagd werd en het onderwerp werd niet meer besproken.

Maar in plaats van te doen zooals zij gezegd had, bergde Marianne den toegeknoopten zakdoek, zoodra haar man en Teunis niet op haar letten, weg in een kast, waarin niemand ooit kwam dan zij.

Toen haastte zij zich om het avondeten gereed te maken, en terwijl zij hier mede bezig was en toen zij aan tafel zaten, vertelde zij aan de twee mannen, zooveel van de gebeurtenissen van dien middag als zij kwijt wilde zijn.

Zij vertelde er niets van hoe Grietje, Tim in het bosch had gevonden en hem in de groote hitte naar huis had gedragen, maar wist heel handig den indruk te geven, dat tante Barkens het bedrogen

slachtoffer was van een dievenbende, die eerst de kat had weggelokt en toen het kleinste kind van den troep had gezonden om hem terug te brengen, in de hoop een belooning te zullen krijgen.

En zoo begonnen twee meer, Grietje wantrouwend gade te slaan en te twijfelen aan de goede bedoeling van alles wat zij zeide of deed; en als menschen denken, dat kinderen het niet voelen wanneer men hen wantrouwt en met achterdocht gadeslaat, dan vergissen zij zich ten zeerste.

Teunis gaf er niet veel om, dat het kind bij juffrouw Barkens was, want hij had persoonlijk geen belang bij de zaak, en hij vergat al heel gauw bijna alles over den achterdocht, dien zij tegen haar koesterden.

Maar Klans had persoonlijk wèl belang bij de zaak. Juffrouw Barkens was een tante van zijn vrouw, en daar zijn vrouw haar eenige eigen nichtje was, rekende hij er vast op, dat zoo niet alle dan toch de meeste bezittingen der oude vrouw eenmaal de zijne zouden worden. Dientengevolge kon hij het niet hebben, dat er geld werd uitgegeven voor een vreemd kind en was hij ook zeer bekommerd over het feit, dat het kind klaarblijkelijk stormenderhand het hart hunner oude tante had ingenomen.

En wat Marianne betrof, woorden kunnen haar woede niet beschrijven, die nog werd vergroot door het besef, dat zij zelf de aanleiding was tot het besluit van juffrouw Barkens, ten opzichte van Grietje, daar ze door haar onhebbelijk gedrag tegen het kind, den toorn en het medelijden der oude juffrouw had opgewekt. Was zij anders tegen Grietje geweest, dan zou haar tante haar misschien 's nachts gehouden, maar er niet over gedacht hebben het kind voor goed bij zich te houden.

(Wordt vervolgd).

Grietje uit den Woonwagen.

(Vervolg van blz. 247.)

HOOFDSTUK VI.

MARIANNE MAAKT PLANNEN.

Maar Marianne Klans was er de vrouw niet naar om zich door het begaan van één fout uit het veld te laten slaan, en bijna al haar tijd werd besteed in het uitdenken van een plan, om zich van Grietje te ontdoen.

Jammer genoeg voor sommige harer plannen, werd een plotselinge voorgewende vriendelijkheid tegen Grietje met wantrouwen door het kind ontvangen, en door juffrouw Barkens met ongeveinsde minachting.

„Huichelarij kan ik niet uitstaan, Marianne,” zei zij op scherpen toon, aan het eind van een uur, waarin Marianne zoo lief mogelijk tegen het kind was geweest. „Je waart tenminste eerlijk, toen je je afkeer van het kind toondet, en dat beviel mij beter in je. Maar je moet niet denken, dat je mij zand in de oogen strooit door je gedrag van vanmiddag.”

Marianne gaf zich dus niet langer moeite om vriendelijk tegen het kind te zijn bij de talrijke bezoeken, die zij aan haar tante bracht. Er ging bijna geen dag voorbij, waarop zij den weg

van bijna een half uur niet aflegde, die haar huis scheidde van dat harer tante, en langs het tuinpad naar de voordeur sloop.

Zij sloop altijd in die dagen, in de hoop Grietje te zullen betrappen op het doen van iets verkeers. Grietje verwarde haar kloppen nooit meer, of opende de deur voor haar in de meening, dat zij den vriendelijken Heer Jezus op den drempel zien zou. Maar zij keek heel dikwijls naar de plaat en vroeg zich af, of Hij ooit zou kloppen aan Marianne's huis, en hoe Hij met mogelijkheid zou kunnen verlangen in de nabijheid te komen van zulk een onvriendelijke, booze vrouw.

Maar Marianne holde en draafde op een veel te luidruchtige manier door haar huis om eenig kloppen aan deur of hart te kunnen hooren. Zij was een heldere vrouw en flinke werkster, maar in dezen tijd bracht zij bijna al haar werk naar de voorkamer, waarvan het venster uitzag op den weg, en van werken kwam daar niet veel, want het grootste gedeelte van haar tijd besteedde ze met naar buiten te kijken, alsof zij iemand verwachtte.

En als zij niet in huis aan 't werk was, dan was ze in haar tuin, en

harkte en wiede daar wat, of slenterde uren lang maar zoo'n beetje rond; want de tuin keek ook op den weg uit, en zij had een plan in haar hoofd, waar de voorbijgangers een eerste rol in speelden.

Geen bedelaar of koopman of kermisreiziger, die door Heidorp kwam, of hij ging aan bij ieder huis, dat hij op zijn weg tegenkwam, en Marianne Klans' woning werd natuurlijk niet overgeslagen. En er was nu geen bedelaar of koopman of kermisreiziger of hij werd thans minzaam door haar begroet; hij kreeg een paar centen, een maal eten en werd onthaald op een lang, woordenrijk gesprek, dat onveranderlijk eindigde met de vraag: „U hebt misschien niet gehoord van iemand, die Spree heet, en die een poosje geleden een klein meisje heeft verloren?” Dit werd gevolgd door een vaag verhaal van een klein meisje, dat door een kennis van haar gevonden was, en een nog vager wenk, dat het in 't voordeel der ouders zou zijn, als zij zich tot haar, juffrouw Klans, wendden, om alle verdere inlichtingen hieromtrent te verkrijgen.

Het zou niets te verwonderen zijn, natuurlijk, als een verhaal, dat zoo dikwijls verteld, een wenk, die zoo duidelijk gegeven werd, het gewenschte gevolg hadden. Eindelijk gebeurde dan ook, waarnaar zij zoo verlangend uitzag. Of het nu was in antwoord op dien wenk, of bij toeval, of door een gevoel van wroeging of onrust over het lot van het jonge kind, dat zij verlaten hadden, willen we in 't midden laten; maar in ieder geval kwam hetzelfde paar langzaam aangesjokt over denzelfden weg, waarlangs zij zich een paar maanden geleden verwijderd hadden, nadat zij hun kind hadden achtergelaten. Bij Marianne's huisje aangekomen, lieten zij het paard

stilstaan, en nadat zij naar alle zijden een haastigen angstigen blik hadden geworpen, slopen zij door den tuin naar de deur.

De vrouw, een arm, ziekelijk-uitziend, half versuft schepsel, kreeg voor eens van haar echtgenoot verlof om voorop te gaan, zij kon dan de eerste scheldwoorden in ontvangst nemen en was het verst van het hek, als er soms een hond in de buurt was.

De man was klein van postuur, had blond haar, en een zeer ongunstig uiterlijk. Hij had wreede oogen, en een bijzonder onaangename trek om den mond. Na het arme, doodmagere paard een paar scheldwoorden en bedreigingen te hebben toegevoegd, volgde hij langzaam zijn vrouw langs het tuinpad, maar zoodra hij juffrouw Klans op vriendelijken toon hoorde spreken, verhaastte hij zijn schreden.

Marianne stond in haar voorkamer bij de tafel, druk bezig met alles voor het middagmaal in orde te brengen; op tafel stond een bak aardappels en een schotel met spek en een mand met groente.

„Misschien hebben jullie wel trek in een kopje warme thee,” zeide zij tot de vrouw, toen de man er aankwam, en beiden namen het aanbod gretig aan. Zij verzocht ze binnen te komen, en gaf ze stoelen bij het vuur, en al den tijd, terwijl ze water aan den kook maakte en thee zette, hield ze een minzaam gesprek gaande, eerst over 't weer en de dure tijden en toen deed ze hun vragen over hun manier van leven. „Jullie kent misschien niet iemand, die Spree heet, en ook in zoo'n wagen woont, net als jullie?” vroeg ze ten laatste.

Zij zette op dat oogenblik juist kopjes thee voor hen neer, en dikke boterhammen. De vrouw keek snel op. „Dat zijn” — begon ze, toen zweeg ze ver-

legen en keek vol angst naar haar man. De man, die net de thee aan zijn mond bracht, toen Marianne haar vraag deed, schrikte zóó, dat hij zich erg brandde, wat zijn stemming niet verbeterde.

Marianne, zelve onopgemerkt, lette alles op, terwijl ze oogenschijnlijk doodkalm voortging haar aardappels te schillen.

„Ik heb een kennis die zoo heet,” zeide de man vriendelijk, „kent u hemsoms, juffrouw? Kan ik hem een boodschap voor u overbrengen?”

Marianne begon te denken, dat zij niets hadden gehoord van al haar navragingen, maar bij toeval gekomen waren. „Zie je,” zeide zij, „de zaak is deze: een tijdje geleden werd hier in de buurt een klein meisje gevonden; zij was in de bosschen achtergelaten, of dat nu bij ongeluk gebeurd was of niet — daar blijf ik af, maar we hadden allemaal zoo onze vermoedens. In ieder geval, zij werd gevonden, en dit werd ook gevonden.” Al sprekende was Marianne naar de kast gegaan, had er den rooden zakdoek uitgehaald en hield dien nu voor het echtpaar in de hoogte, terwijl ze de stuivers liet rammelen. Zij hield haar

oogen gevestigd op de vrouw; ze zag hoe deze zich geweld moest aandoen om geen uitroep te slaken en hoe bleek ze werd. „Er zitten twee stuivers in en er was ook brood in,” ging ze voort.

„Was ze dood?” bracht de vrouw met moeite uit.

Marianne wachtte een oogenblik eer

zij het arme schepsel bevrijdde van haar ergste spanning en vestigde haar oogen op den man. „Nee, ze was niet dood, gelukkig voor hen, die haar daar achterlieten,” zeide ze langzaam; „maar 't scheelde niet veel. Zij is nu springlevend en gezond,” voegde ze na een oogenblik zwijgens aan toe, „en als jullie bij toeval haar vader of moeder kent, dan moet je hun

maar eens vertellen, dat het hun geraden is, haar stilletjes weg te halen.”

De man luisterde aandachtig, hoewel hij Marianne af en toe maar even steelsgewijze aankeek, en oogenschijnlijk verdiept was in 't eten van zijn boterham. „Ga voort,” zeide hij op ruwen toon; „wat bedoel je eigenlijk? Je moet duidelijk spreken, aan die halve woorden hebben we niets.”

Marianne kleurde van woede. Zij

was er niet op verdacht op deze wijze te zullen worden toegesproken door een man, dien zij, naar zij zich verbeeldde, vervulde met angst.

„Ja, zie je,” zeide ze vol nadruk, „als je Grietje Spree's vader soms kent, dan kun je hem zeggen, dat als hij niet komt en zijn kind stilletjes weghaalt, hij gevangen genomen zal worden, omdat hij haar verlaten heeft; maar als hij het ongemerkt doet, dan zijn er, die hem ter wille van 't kind niet zullen laten vervolgen, en, en ten behoeve van 't arme kind is er ook iemand, die bereid is hem tien gulden uit haar eigenzak te geven.”

Juffrouw Klans was zóó vast overtuigd, dat zij sprak tot den man, dien zij hebben moest, dat zij haar geheele plan blootlegde, alleen de beweegreden, die zij er voor had, hield zij geheim. Zij merkte op, hoe het gelaat der vrouw ophelderde, toen ze hoorde, dat haar kind leefde en gezond was, ze zag hoe ze in spanning het gelaat van haar man gadesloeg, in afwachting van zijn antwoord en zij zelf zat hem nieuwsgierig aan te staren, terwijl hij zijn thee verder opdronk.

„Ten behoeve van 't kind,” herhaalde zij, „ten behoeve van 't arme, verlaten kind.”

Eindelijk stond de man op. „En, waar is ze, en wat wil je nu eigenlijk van me?” vroeg hij, met voorgevende onverschilligheid.

„Zij woont in 't volgende huisje, waar je langs komt aan dezen zelfden weg. 't Is zoowat een klein half uur verderop; je kunt je niet vergissen, het huisje is heelemaal met kamperfoelie en klimop begroeid, en het hek is pas groen geschilderd.” De man knikte. „Maar ik zou er niet voorbijrijden als ik jou was,” zeide Marianne, eenigszins zenuwachtig; „als ze je zag zou ze natuurlijk aan de juffrouw, bij wie ze woont, vertellen, dat je in de buurt bent, en voordat je er erg in hadt,

zou je door den veldwachter ingerekend worden.”

De man knikte weer. „Ga jij vast weg, en vlug wat,” zeide hij op ruwen toon tot zijn vrouw; „pas maar zoolang op 't paard, totdat ik kom, of je kunt voor mijn part ook wel langzaam oploopen; ik haal je wel in, als ik eerst met de juffrouw dit zaakje verder heb afgehandeld.”

Schoorvoetend verliet de arme ziel de kamer en begaf zich naar den weg, waar het oude paard stond te slapen. Zij vertrouwde de zaak niet en zij achtte haar man tot het plegen van elke misdaad in staat. Zij verlangde vreeselijk naar Grietje, maar toch, wetende hoe treurig het lot van het kind zou zijn, als zij bij hen terugkwam, mocht ze niet wenschen haar weer bij zich te hebben. Als ze maar zeker wist, dat Grietje gezond was en het goed had, dan zou zij tevreden zijn. Zij zou het kind nooit aan haar lot hebben overgelaten, maar haar man, had er haar toe gedwongen.

„En nu,” zeide de man, terwijl hij zich tot Marianne wendde, zoodra hij zich had overtuigd, dat zijn vrouw buiten het bereik zijner woorden was, „waar is het geld?” en hij hield zijn hand op.

Marianne had haar rol zoo goed gespeeld, dat Spree zich werkelijk verbeeldde, dat zij medelijden met het kind had, dat door de ouders uit armoede aan haar lot was overgelaten en dat zij daarom bereid was hem wat geld te geven. Hij vermoedde in de verste verte niet, dat Marianne er belang bij had, dat hij het kind weer terug zou nemen.

Het viel hem dus niet weinig tegen toen Marianne hem antwoordde: „O, het geld kun je bij me komen halen, als je het verdiend hebt.” En toen Martha Spree de tegenwoordigheid van haar man gewaar werd door een vloek

en een klap, vroeg zij zich af, wat er gebeurd kon zijn, om hem in zulk een kwade stemming te brengen.

HOOFDSTUK VII.

GELUKKIGE DAGEN.

Voor Grietje waren deze maanden zoo vol geluk geweest, dat ze dacht dat niemand ter wereld ooit een geluk had gekend zóó volmaakt en zóó groot, want niemand had ooit de vreugde gesmaakt om met juffrouw Barkens in haar heerlijke huisje te wonen.

Het nieuwe van genoeg te eten te hebben, en een heerlijk, zacht, schoon bed om in te slapen, en overvloed van warme kleeren om te dragen, had nog niets van zijn aantrekkelijkheid verloren. Anderen mochten haar kleeren leelijk en lomp vinden, zelfs belachelijk, geknipt en veranderd en gemaakt als zij waren uit afdanksels van juffrouw Barkens; maar Grietje vond ze prachtig; en daar ze juffrouw Barkens in houding en manieren zooveel mogelijk probeerde na te doen, was ze het grappigste kleine oude vrouwtje, dat men zich kan voorstellen.

Haar verwaarloosd, slordig haar, dat in losse vlokken om haar gezicht en ooren had gehangen, glom thans door lang en stevig borstelen, en nadat het netjes midden op haar hoofd was gescheiden, werd het in een aantal stijve, kleine vlechtjes gevlochten, die Grietje met een massa haarspelden in een rondje, stevig tegen haar achterhoofd bevestigde, precies zooals zij het haar meesteres zag doen. Haar eenig verdriet was, dat juffrouw Barkens haar geen muts wilde laten dragen, en ze er dus niet uitzag als „een echte dienstbode.” Evenals juffrouw Barkens had ze knopen en lussen op haar omvangrijke rokken, en het was een bron van groot genot voor haar om haar

rok op te knopen als ze water aan de put ging halen, of langs den modderigen weg naar het naburige dorp liep om boodschappen te gaan doen.

Heidesteg was een dorp, dat twee winkels rijk was, en een kerk, en een postkantoor, en een dorpsplein en een aanplakbord. Tegen dat aanplakbord stonden de mannen van het dorp geleund in hun vrijen tijd, met hun handen in hun zakken, en als ze iets konden bedenken om te zeggen, dan zeiden ze het, maar meestal zwegen ze en stonden maar zoo'n beetje te staren. Grietje begreep nooit, wat ze er aan vonden om daar zoo te staan en ze dacht, dat zij zich zou schamen om haar tijd zoo met nietsdoen te verknoeien. Neen, dan was boodschappen doen een heel wat beter en gewichtiger bezigheid.

Behalve het huisje van juffrouw Barkens, vond Grietje de winkels de meest aantrekkelijke plaatsen van de wereld. Zij verlangde niets vuriger dan ook eens thee en suiker te mogen schepjen met die aardige, kleine schepjes en ze te wegen op de weegschaal, en dan de pakjes dicht te maken met het touw, dat liep over het wiel, dat aan een lat boven aan de toonbank was vastgemaakt. Ze besloot, dat ze precies zoo'n winkel zou nemen, als juffrouw Peller had, als ze groot was. Ze zou dan Juffrouw Barkens en Tim kunnen onderhouden als die oud waren; zij zouden dan warm en gezellig zitten in het kleine, aardige kamertje achter den winkel, juffrouw Barkens met haar handen gevouwen in haar schoot als een dame, en Tim op een kussen in een leuningstoel aan den anderen kant van de kachel, en zij zou al het werk doen, en bedienen in den winkel, en alles even schoon en keurig netjes houden.

Door de half openstaande deur had Grietje wel eens een blik in juffrouw Peller's kamer kunnen werpen; er

stonden „lustres” op den schoorsteenmantel, zulke prachtige dingen, waar lange stukjes glas van af hingen, die het licht weerkaatsten en als belletjes rinkelden als je wat hard door de kamer liep. Op de kachel stond altijd een gezellig klein keteltje te razen, zoodat juffrouw Peller dadelijk thee kon zetten als ze trek in een kopje had of onverwacht visite kreeg; en dan stonden er twee ruime leuningstoelen met antimacassers van geel en groen haakkatoen, en op de tafel stond juffrouw Peller's werkmand, waar zeker ook een massa leuke dingen in zouden zijn.

En dan vond Grietje het ook heerlijk om naar huis te wandelen met haar mand aan haar arm, die gevuld was met al de dingen, die zij was gaan koopen. Het koopen van spek en kaas was haar nog niet toevertrouwd. Dergelijke dingen ging juffrouw Barkens altijd zelf in Mardam koopen als het marktdag was, en Grietje mocht dan gewoonlijk mee.

Mardam was een groote stad, dat vond Grietje ten minste. Er waren stellig wel drie winkels, waar ze niets dan kruidenierswaren verkochten, en twee manufactuurwinkels, waar je alleen maar manufacturen krijgen kondt. Iederen Maandag was daar markt, en al de boeren en hun vrouwen, en de werklui en hun vrouwen, en al de dominee's en de menschen van de buitens uit den ganschen omtrek kwamen er te voet of per rijtuig naar toe. Dan stonden er kraampjes op straat, waar vruchten en koek en groenten in verkocht werden; ook hadt je kraampjes waar kant te koop was of schilderij-lijsten of dozen van schelpen gemaakt. Dan hadt je ook kraampjes, waar ze harde eieren en zuur verkochten.

Grietje keek dikwijls verlangend naar zoo'n groote augurk of een plak biet, maar juffrouw Barkens zei dan altijd, „dat zuur niet gezond was voor kinderen.”

O, wat vond Grietje het alles heerlijk — de wandeling naar en van de stad langs den van dennengeur doortrokken weg, het thuiskomen en Tim's hartelijk welkom, het gezellig gedoe

om theewater op te zetten en alles voor de thee in orde te maken; om al de boodschappen op te bergen, en haar laarzen te verwisselen tegen pantoffels, en de ijver om met dit alles klaar te zijn tegen dat het theewater kookte! Zoodra ze haar laarzen had uitgetrokken, liep ze altijd gauw even naar haar kamertje, om het raam zoo wijd mogelijk open te zetten om de gezonde buitenlucht in te laten, want ramen en deuren waren altijd stevig gesloten als ze uit waren.

Zij had een alleraardigst eigen kamertje, met een klein raam, dat naar buiten openging, en met gordijnen, die ze 's morgens open- en 's avonds dicht-schoof, en een klein plankje aan de binnenzijde waar een pot op stond, waarin een kleine fuchsia groeide, en een klein kannetje zonder oor vol bloemen. Zij deed altijd haar best om wat bloemen in haar kamertje te hebben en tot dusver was 't haar altijd gelukt.

Juffrouw Barkens had nog nooit een oogenblik spijt gehad, dat zij het arme verlaten kind tot zich had genomen; en dat was wel heel wonderlijk, want het was een groot waagstuk geweest voor een oude vrouw — die zoo lang alleen had gewoond, en gewend was haar eigen gang te gaan, en alles om zich heen even stil en ordelijk te hebben — om een jong kind bij zich te nemen, onwetend, slecht opgevoed en van slechte ouders. Het zou slechts natuurlijk zijn geweest als Grietje druk en ondeugend had blijken te zijn en nog daarboven, leugenachtig, oneerlijk, vuil of brutaal.

Maar Grietje bezat gelukkig geen van deze eigenschappen. Zij was bedaard en toch vroolijk, schoon en netjes en eerlijk als goud, en dan — ze had haar ernstige oude meesteres lief met een trouwe, bewonderende liefde, zooals men soms ziet, dat een hond hem of haar liefheeft, die hem van een wreeden dood heeft gered. En dikwijls vroeg juffrouw Barkens zich af, hoe ze het toch had gemaakt zonder haar „kleine meid”, zooals ze haar noemde, en hoe ze het ooit toch zonder haar maken zou, als dat eens moest.

(Wordt vervolgd.)

Grietje uit den Woonwagen.

(Vervolg van blz. 310.)

Het was een heel kalm, rustig leven-
tje, dat zij leidden, vreedzaam, gelukkig
en bezig; het huis scheen altijd schoon-
gemaakt te moeten worden, hoewel
het voor iemand anders moeilijk zou
zijn om te zien, hoe het nog schooner
kon worden, dan het al was. In den
tuin moest ook altijd gewerkt worden,
en dan hielden ze een varken en kippen.
Het varken had zijn hok aan het eind
van het veld achter hun huis, en als
het lang had geregend was dit veld
zóó modderig, dat juffrouw Barkens
en Grietje klompen moesten aantrekken
om bij hem te kunnen komen. Grietje
vond het eerst heel lastig om op klom-
pen te loopen, maar dat wende gauw.

Langzamerhand stond juffrouw Bar-
kens haar ook toe allerlei kleine bezig-
heden in huis te verrichten. Zij mocht
haar eigen bed opmaken, en vegen en
stof afnemen, en helpen bij 't vaten
wasschen; maar toen haar werd toe-
gestaan om de ramen van binnen en
van buiten te zeemen, was er geen
trotscher en gelukkiger meisje dan onze
Grietje. Wat werkte ze, en wat blonken
de ramen en wat was het heerlijk om te
zien hoe ze spiegelden in de zon, toen zij
en juffrouw Barkens den volgenden
dag uit de kerk kwamen! Ze kon ze

zien glinsteren, toen ze er nog een
heel eind ver van af waren. Marianne
Klans viel het ook op, toen ze met
hen naar huis wandelde.

„Wel tante, uw ramen zijn een lust
om naar te kijken, zulke blinkende
ruitent heb ik nog nooit gezien! Ik
wou, dat ik de mijne ook zoo mooi
kon krijgen.”

„Dan moet je Grietje laten komen
en vragen of ze de jouwe ook eens
zeemen wil,” zeide tante Barkens kalm,
terwijl ze inwendig erg veel plezier
had, en Marianne keek boos en ver-
legen, en Grietje voelde zich zoo trotsch
als maar kon, maar zij durfde zelfs
niet te glimlachen, want Marianne
Klans was zoo gauw boos, dat zij altijd
in angst verkeerde haar met het een
of ander te zullen beleedigen.

De verdenkingen, de steken onder
water en de slecht verborgen haat van
Marianne en haar man, waren de bit-
tere druppels in Grietje's geluksbeker.
Zij hadden altijd iets op haar aan te
merken. Het kind kon nooit iets zeggen
of doen, dat hen naar den zin was,
en overal zochten zij altijd iets achter,
en Grietje hoe jong zij ook was, be-
greep best, dat zij allerlei overdreven
praatjes over haar rondstrooiden en

zelfs niet tegen bepaalde leugens opzagen, als ze haar daardoor in een verkeerd daglicht konden stellen. Het was heel moeilijk om te dragen, vond ze, als je toch zoo je best deedt om een goed meisje te zijn! Grietje klaagde nooit tegen juffrouw Barkens over hetgeen ze van Marianne had te verduren; want ze wist, dat de oude juffrouw een hekel had aan klachten en gebabbel en leugenachtige praatjes; maar het was dikwijls heel moeilijk om het kalm te dragen, want ze wist, dat Marianne er geen bezwaar in zag om ook tegen juffrouw Barkens leugens over haar te vertellen, en niets valt zwaarder dan valsch beschuldigd te worden.

„Ik wou, dat Jezus wilde kloppen aan het hart van juffrouw Klans, en dat juffrouw Klans vriendelijk wilde zijn en Hem binnen laten,” zeide Grietje op zekeren avond met een diepen zucht. Zij wist nu, dat het aan de deur van ons hart is, dat Hij zoo dikwijls klopt, en niet aan de deur van het huis.

Zij zaten bij de kachel, waar ze de tafel met de lamp er op voor getrokken hadden, en zij zaten beide te naaien. Ten minste Grietje naaide, juffrouw Barkens zat meestal met haar werk onaangeroerd in haar schoot; zij had zich den geheelen dag niet erg prettig gevoeld, en het werk wilde niet vlotten, ze zat maar 't liefste stil. Er lag ook een bijbel op tafel, want zij las haar pleegkind iederen avond een hoofdstuk voor, en dan legde ze het haar uit op haar eenvoudige manier, terwijl zij zaten te werken.

„Eenmaal zal Hij het zeker doen, kindlief,” zeide juffrouw Barkens op kalmen toon. „Misschien is Hij wel bezig om te kloppen aan de deur van jouw hart en het mijne, en laten wij Hem wachten.”

Grietje keek verbaasd op, en schudde

toen haar hoofd. „Ik weet zeker, dat u niet iemand buiten zoudt laten staan wachten, juffrouw,” zeide zij met overtuiging. „Denkt u er maar eens aan hoe u mij hebt opgenomen, en aan alles wat u voor mij gedaan hebt, en ik had toch nooit iets voor u gedaan. Ik weet zeker, dat u Jezus niet buiten zoudt laten staan, en ik heb zóó verlangd om Hem bij mij binnen te laten, dat ik Hem voor niets ter wereld buiten zou laten wachten.”

„Wat gij aan den minste mijner broederen gedaan hebt, hebt gij aan Mij gedaan,” zeide juffrouw Barkens met zachte stem. „Ik geloof, dat Hij met jou is binnen gekomen, kind,” zeide zij, en zij leunde stil en peinzend achterover in haar stoel. Grietje's oogen begonnen te glinsteren. „Zoudt u dat heusch denken, juffrouw?” vroeg ze.

Juffrouw Barkens knikte ernstig met haar hoofd. „Ik geloof, dat Hij het zelf is geweest, die je hierheen heeft geleid,” zeide ze, „omdat Hij wist, dat dit het beste voor mij was.” Gedurende eenigen tijd heerschte er stilte in de kleine keuken.

„Ik wou, dat u me nog wat meer van Hem woudt vertellen, juffrouw,” zeide Grietje, terwijl ze eindelijk het stilzwijgen verbrak. „Kende Hij veel kleine meisjes zooals ik?”

Maar juffrouw Barkens leunde achterover met gesloten oogen en een bleek gezicht.

„Dat zal ik — een anderen keer doen,” zeide ze langzaam; „ik geloof, dat ik nu maar naar bed zal gaan, ik voel mij niet erg goed, kind. Misschien gaat het over als ik warm onder de dekens lig.”

Grietje, een beetje ongerust, bergde haar werk op, en hielp voor 't eerst om de deuren en de vensters voor den nacht te sluiten. Het was vreemd en toch wel prettig ook, dat haar mees-

teres op denzelfden tijd naar bed ging als zijzelf, maar ze zou graag hebben gehad, dat juffrouw Barkens er niet zoo bleek en ziek uitzag. Toen ze in bed lag, duurde het langen tijd eer ze den slaap kon vatten, ze wou, dat ze wat kon doen voor juffrouw Barkens, en verscheidene malen gedurende den nacht stond ze op en ging heel zachtjes kijken of ze ook iets noodig had.

HOOFDSTUK VIII.

GRIETJE HEEFT EEN PATIENT.

Den volgenden dag was juffrouw Barkens zóó ziek, dat ze besloot in bed te blijven, iets heel ongewoons voor haar, en als Grietje had geweten hoe ongewoon, zou ze zich nog ongeruster gemaakt hebben, dan ze nu al deed.

„Zal ik naar juffrouw Klans gaan en vragen of ze eens naar u komt kijken?” vroeg ze, hoewel met een beklemd hart. Ze kon zich niets akeigers voorstellen, dan dat juffrouw Barkens aan haar bed werd gebonden, terwijl zij, en Tim, en het huis, aan de genade van Marianne waren overgeleverd.

Het was bijna een opluchting toen haar meesteres met veel nadruk zeide: „Neen; maar als je den dokter voorbij ziet komen,” voegde zij er, half tegen haar zin aan toe, „dan mag je hem ophouden en hem vragen of hij eens even naar mij wil komen kijken. Ik geloof echter niet, dat het iets te beteekenen heeft. Ik zou er ook geen drukte over maken, als ik al eens meer zoo'n aanval had gehad, maar 't is voor 't eerst.”

Na deze woorden van haar meesteres liep Grietje iedere paar minuten naar buiten om te kijken of 't rijtuig van

den dokter ook te zien was, om, zoodra zij zich had overtuigd, dat het lange eind nog ledig en verlaten was, zich weer naar binnen te spoeden, om naar haar zieke te kijken, of een van de vele bezigheden te verrichten, die thans haar deel waren.

Telkens als ze naar buiten ging, was ze bang, dat ze Marianne langs den weg zou zien aankomen, om hun een bezoek te brengen. Ze kon niet weten, dat Marianne veel te druk bezig was om aan een bezoek bij haar tante te kunnen denken. Daarenboven, nu ze Grietje zoo gauw kwijt zou zijn, was het niet meer noodig om haar zóó angstvallig te bewaken en vriendelijk tegen tante Barkens te wezen. En in haar hart, schaamde Marianne zich ook om haar twee slachtoffers onder de oogen te komen.

Eindelijk, tot haar groote blijdschap, zag Grietje het rijtuig van den dokter aankomen, zij wenkte hem om stil te houden en bracht hem in triomf naar juffrouw Barkens; toen ging ze weg en wachtte vol angst af, wat hij haar zou te vertellen hebben, als hij weer beneden kwam.

Het duurde eenigen tijd eer zij zijn stap weer hoorde maar toen hij de keuken binnentrad, glimlachte hij tot Grietje's groote verlichting, en zag er niet uit alsof hij de brenger was van de slechte tijding, waarop zij zich had voorbereid.

„En jij bent dus de huishoudster en verpleegster en 't hoofd van alles hier, voor 't oogenblik?” zeide hij op vriendelijken toon, terwijl zij haar angstig gezichtje vragend tot hem ophief. „Nu, je hoeft niet zoo vreeslijk ernstig te kijken. Juffrouw Barkens is al weer aan de beterhand, en zal gauw heelemaal beter zijn, als jij er voor zorgt, dat ze zich goed in acht neemt. Zij mag straks opstaan, maar

ze moet oppassen voor tocht, in de warme kamer blijven, en een paar dagen volkomen rust houden. Alles kalm opnemen, begrijp je, flink voeden, en niet in den tuin loopen."

"Ja, mijnheer dokter," zeide Grietje ernstig. "Ik zal mijn best doen, en ik hoop dat ze naar mij zal willen luisteren en doen wat ik zeg. En wat moet ik haar te eten geven?"

De dokter verbeet een glimlach en antwoordde haar met een ernst even groot als de hare. "De paar eerste dagen moet je haar geen zwaar eten geven, wacht daar maar mee, tot ik weer eens kom kijken. Ze mag melk hebben met wat maïzena er in gekookt, of een bordje soep, of wat karnemelk met gort."

"Ik kan niet koken," zeide Grietje eerlijk, maar heel bedroefd, dat ze haar onkunde moest bekennen. "Maar maïzena met melk zal misschien wel gaan."

"Nu, dat zal wel losloopen," zeide Dr. Veen troostend; "anders geef je haar maar wat melk met beschuit of zoo. Zou je niet graag iemand bij je hebben om je te helpen? Zou die nicht van haar, juffrouw Klans, niet kunnen —"

"O, als 't u blijft niet, mijnheer dokter," zeide Grietje verschrikt. "De juffrouw zei, dat ze niet wou, dat juffrouw Klans of iemand anders wist, dat ze ziek was, en — en ik kan best alles doen, mijnheer dokter, alles — behalve die soep en karnemelk met gort. Ik — ik ben veel sterker dan ik er uitzie."

"Dat is best, kleine meid," zeide de dokter, met een goedkeurend tikje op haar schouder. "Ik kan mij begrijpen, dat juffrouw Barkens liever geen vreemden over den vloer heeft. Hoe oud ben jij, en hoe heet je?"

"Grietje Spree, mijnheer dokter, en we denken, dat ik een jaar of twaalf ben."

"Best," zeide Dr. Veen, ditmaal glimlachend, terwijl hij haar nogmaals een tikje op den schouder gaf. "Over een paar jaar, Grietje Spree, laat ik jou komen, als ik hulp bij mijn zieken noodig heb. En ga jij je nu niet te veel vermoeien met het schoonmaken van het huis en het naloopen van de kat en het werken in den tuin. Een beetje rust zal het huis goed doen en de kat en den tuin ook; wat zouden we moeten beginnen als jij ook ziek werdt! Goeden morgen; Zaterdagmorgen kom ik nog eens aan, als ik hier voorbij kom, en de medicijnen stuur ik wel mee, met den een of ander. Of kan jij soms naar de stad gaan en ze halen?"

"Ik zou het best kunnen doen, mijnheer dokter," zeide Grietje, "maar vindt u, dat ik juffrouw Barkens zoo lang alleen kan laten?"

"Nee, nee, zeker niet; ze zou dadelijk opstaan en aardappelen gaan rooien of kolen gaan planten, zoodra jij je hielen gelicht zoudt hebben. Morgen Zuster."

"Goeden morgen, mijnheer dokter," zeide Grietje, blozende, en half bang, dat de dokter haar uitlachte. Maar ze had niet veel tijd om er over te denken, want juffrouw Barkens moest wat te eten hebben, en zij moest er voor zorgen en het klaarmaken en er was niet veel anders in huis dan wat melk. Buiten liepen wel jonge kippen, maar om er heel alleen een te vangen, en dood te maken en te plukken en soep van te koken — nee, dat durfde ze niet aan; ze besloot dus om maar eens naar boven te gaan en de zaak met juffrouw Barkens te bespreken.

Juffrouw Barkens scheen beter. Ze was veel kalmer en meer gerustgesteld nu ze den dokter had gesproken, en wist wat haar scheelde en ze zich niet

meer allerlei akelige dingen behoefde te verbeelden.

„Ik zou graag wat melk met maïzena hebben, als je kans ziet, dat voor me klaar maken, kind,” zeide ze; „maar ik zal ook wat soep moeten eten, ik vrees dus, dat je naar 't dorp moet gaan om vleesch te halen; 't is juist vandaag de dag, dat er geslacht wordt maar —” viel ze zichzelf half ongeduldig en half verdrietig in de rede — „ik vind het vreeselijk, dat ik zoo'n moeite moet geven, en de dingen niet zelf kan doen.” Het viel haar moeilijk om niet haar eigen gang te kunnen gaan, ze was niet gewend ziek te zijn.

„O, ik ga graag,” zeide Grietje bereidwillig. „Ik had er zelf ook al over gedacht, en — en ik vind het heerlijk om voor u en voor alles te zorgen, hoewel ik het heel naar vind, dat u niet goed bent.”

„Nu, je moet dan maar gaan als ik op ben. Zoodra ik mijn melk met maïzena heb gehad, sta ik op. Is er beneden nog wel genoeg voor jou om te eten?”

„O, overvloedig!” zeide Grietje geruststellend.

„Ik ben zoo suf in mijn hoofd, ik weet niet wat er is en wat er niet is,” ging de oude vrouw half mopperend voort; „'t zal een mooie rommel zijn, overal.”

„O, neen, alles is keurig in orde,” zeide Grietje op sussenden toon.

„En dat ik mijn slaapkamer niet aan kant had, eer de dokter kwam!”

„De dokter zei, dat alles hier zóó schoon was, dat een beetje rust het huis goed zou doen,” zeide Grietje, haar best doende haar te troosten.

„Hm! zei hij dat? Maar wat hebben mannen voor verstand van zulke dingen?” zeide juffrouw Barkens, maar het was toch duidelijk te zien, dat het haar genoeg deed.

Grietje ging naar beneden, uitwendig heel bedaard, maar inwendig heel bekommerd hoe ze het klaar zou spelen om voor 't eerst van haar leven iets te koken, geheel zonder raad of hulp. Ze kon nog niet erg vlot lezen, zoodat ze de aanwijzingen op het pakje niet begreep, ze had dus niets anders om zich aan te houden dan haar herinneringen aan wat ze juffrouw Barkens had zien doen, en aan hetgeen zij had onthouden van haar mondelinge aanwijzingen, maar de op haar rustende verantwoordelijkheid maakte haar zoo zenuwachtig, dat ze er zich weinig of niets van te binnen kon brengen. „Een theelepeltje maïzena wordt aangemaakt met melk tot er geen enkel klontje meer in zit,” zeide zij telkens en telkens weder, en was vergeten, wat er dan kwam. Maar zij haalde een kommetje en het melkpannetje, en zette de melk op, en roerde de maïzena met wat melk tot zij zoo glad was als room. Maar o, wat had ze een angst, dat de melk zou aanbranden of overkoken op de schoone kachel! want juffrouw Barkens was erg precies en zou er vreeselijk over tobben als ze aangebrande melk rook, en moest denken, dat haar kachel vuil werd.

Toen kwam het vreeselijke oogenblik, dat ze de maïzena met de kokende melk moest vermengen. Grietje roerde en roerde, en was zoo zorgvuldig als ze maar zijn kon, maar tot haar groote teleurstelling en verdriet, verscheen er eerst één groote klont aan de oppervlakte en zonk weder, en toen nog een, en nog een, tot eindelijk de melk een en al klont was. Haar maïzena-papje was mislukt, en ze had niets anders om aan haar patient te geven, en ze had een heele halve pint melk verknoeid. Zij zou aan juffrouw Barkens moeten gaan vertellen wat er gebeurd was.

Een groote traan spatte op het mooie glimmende nikkel van de kachel, en toen nog een, maar tranen konden haar niet helpen of de maïzena glad maken, terwijl ze het nikkel zouden doen roesten, het eenige wat haar dus te doen overbleef was om de tranen van het nikkel af te vegen, de maïzena mee naar boven te nemen en haar spijt te betuigen over haar onbekwaamheid.

Dat was een heel moeilijk en droevig oogenblik voor Grietje, en toen ze naast het bed stond met het blad in haar hand, haar gelaat vuurrood door de hitte van de kachel en haar oogen vol brandende tranen, kon ze geen woord van verklaring of spijuitbrengen, ze kon het ongelukkige mengsel haar meesteres slechts voorhouden en in tranen uitbarsten.

„Heb je je gebrand?” juffrouw Barkens kwam verschrikt overeind.

„Nee, o neen,” snikte Grietje. „Dat zou mij niet hebben kunnen schelen, maar 't is vol klonten en u zult het niet kunnen eten, en — en” — Ze wist niet hoe ze het moest uitdrukken, maar haar groote angst was, dat ze nu ontzettend zou zijn gedaald in de achting van haar meesteres en den dokter.

„Kom, kom, dat is niets om zoo'n narigheid over te hebben,” troostte juffrouw Barkens. „Ik heb er zelf wel eens een ongeluk mee. Mettertijd zul je het best leeren. Ik zal er nu zoo-veel mogelijk van eten, en dan sta ik op, want je moet bijtijds gaan; de dagen zijn nu zoo kort, en ik zou graag hebben, dat je vóór donker terug waart. Ga nu zelf wat eten, trek dan een andere jurk aan en maak je verder klaar om zoo gauw mogelijk op weg te gaan.”

Grietje bracht niet veel tijd op haar maaltijd zoek. Zij had het veel te druk

om op haar teenen rondlopend, alles zoo zachtjes mogelijk schoon te maken en op te ruimen. De vloer moest geveegd en overal moest stof afgenomen worden, en de kachel moest ook nog wat opgepoetst. Zij praatte hard en druk met Tim terwijl ze bezig was, opdat juffrouw Barkens niet alles zou kunnen hooren wat er omging; want Grietje was bang, dat ze dan zou denken, dat de vloer en de meubels stoffig waren, toen de dokter er was, en dat de kachel er verwaarloosd had uitgezien.

Grietje was van nature een vlug en handig kind, en zij had alles in orde en haar paars katoenen jurk tegen haar zwart stoffen verwisseld, toen juffrouw Barkens langzaam de kamer kwam binnen gestrompeld.

De arme oude ziel scheen erg zwak na haar aanval van pijn, al was die ook maar kort geweest, en ze zonk met welbehagen in haar gemakkelijken, ouden stoel bij de kachel.

„Ik was te moe om mijn bed af te halen en mijn kamer aan kant te maken,” zeide ze, met een zucht.

„O, dat zal ik wel doen,” zeide Grietje. „Blijft u nu maar stil zitten uitrusten,” voegde zij er op hartelijken toon aan toe. „Ik zal het bed opmaken, als ik thuis kom, of het wat lang lucht zal niet hinderen. Wil ik een kopje thee voor u zetten, eer ik weg ga?”

Maar juffrouw Barkens wilde geen thee hebben. „Ik zal maar wachten, tot je weer thuis bent, dunkt me, als je gauw klaar bent om te gaan,” zeide ze. „Ga geen andere boodschappen doen, kind, en blijf nergens praten, want ik wou graag dat je weer intijds thuis waart om de lamp aan te steken. Tegen dat je thuiskomt zal ik zorgen, dat het water aan den kook is.”

Grietje zette dus haar ouden hoed

op en deed haar doek om, maar niet die van haar moeder, maar een grijze, die juffrouw Barkens haar had gegeven en toog op weg naar het dorp, haar mand aan haar arm, haar beurs vastgeklemd in haar hand. Juffrouw Barkens, die haar na keek, terwijl ze de deur uitging, en luisterde naar haar vele vermaningen om op zichzelf te passen en uit den tocht te blijven, voelde haar oogen zich met tranen vullen, terwijl ze vol liefde dacht aan het goede, kleine schepseltje.

„Ik kan den Heer nooit genoeg danken, dat Hij mij haar gezonden heeft,” zeide ze zacht bij zichzelf. „Zoo'n best goed kind, wat is het hier keurig, nergens een stofje, 't is alsof ik zelf alles aan kant had gemaakt! Ik weet niet, wat ik zonder haar zou moeten doen!” Zij keek op de klok. „Bijna drie uur — ze kan vóór vier uur terug zijn als de slager haar vlug helpt. Ik zal blij zijn, als ze weer terug is, 't is eenzaam en stil zonder haar.”

(Wordt vervolgd.)

Een zeester en hoe zij zich beweegt.

Er zijn er zeker onder jullie, die van den zomer wel eens naar zee gaat. Nu, dan moet je aan het strand eens een zeester oprapen en die eens goed bestudeeren na haar in een glas met helder zeewater te hebben gelegd.

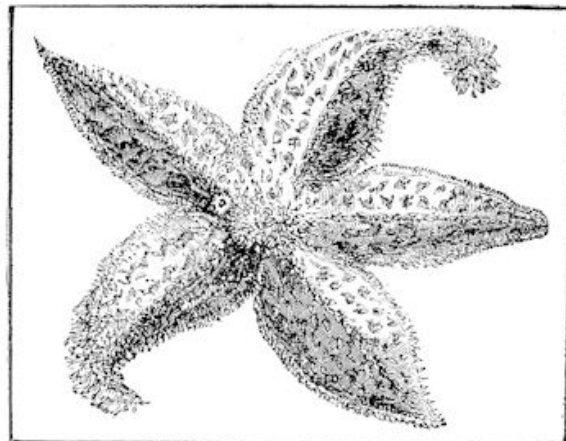
De zeester glijdt bedaard voort over den oneffen bodem der zee, zij zwerft hierheen en daarheen volgens haar eigen vrije verkiezing, zonder zichtbare voeten, pooten, of armen; hoe ze dat klaarspeelt zal ik jullie vertellen.

Als zij zich begint te bewegen, moet je het glas optillen, en den onderkant van de zeester bekijken. Daar zul je honderden kleine doorschijnende buisjes zien, die zich in- en uittrekken, terwijl zij loopt. Ieder buisje wordt op zijn beurt in- en uitgetrokken, en hecht zich vast aan het glas, en op die wijze komt de zeester gemakkelijk vooruit.

Vervolgens moet je eens precies in het midden kijken, vanwaar de vijf stralen uitgaan, en je zult een opening zien, dat is de mond van onze zeester, en wee het kleine schelpdierdje of krabbetje, dat in dien gulzigen mond terecht komt!

Als de zeester ze in 't oog krijgt,

schuift ze langzaam naderbij, totdat haar geheele mond het arme kleine slachtoffer bedekt, dan slikt zij het in zijn geheel naar binnen, en is het

vleeschachtig deel verorberd, dan werpt zij de harde schalen naar buiten.

Maar als ze denkt, dat gevaar nadert, of een vijand, hoe kan zij dan *zien* om ze te ontwijken?

Dan krult zij de uiteinden van haar vijf stralen op, waarin twee honderd kristallen lenzen (of oogen) zijn verborgen, en hiermede ontdekt zij bijtijds den vijand of 't gevaar om zich in veiligheid te brengen.

Grietje uit den Woonwagen.

(Vervolg van blz. 375.)

HOOFDSTUK IX.

GRIETJE WORDT VERMIST.

Juffrouw Barkens pookte het vuur op, en leunde toen achterover in haar stoel met gesloten oogen, en gedurende eenigen tijd heerschte er diepe stilte in het kleine huis.

Een paar maal bewoog zij zich even, opende haar oogen en keek slaperig naar het vuur of de klok, en dommelde dan weer in. De laatste maal sliep zij langer en vaster, de kachel ging ongemerkt bijna uit, en in het kleine vertrek werd het donker. Buiten begon de wind om het huis te spelen, als eerste voor-teeken van een naderenden storm, en de regen tikte zacht tegen de ruiten. Het vuur viel eensklaps in elkaar met een dof geluid, dat de slaapster met een plotselingen schrik deed ontwaken. Zij ging rechtop zitten en keek vèrschrikt om zich heen.

„Lieve tijd, het is donker! En de kachel is bijna uit, en het water zingt niet eens meer. Wat bezielde mij, om zóó vast te gaan slapen!”

Zij stond haastig uit haar stoel op, en zocht naar de lucifers. Zij stak een van de kaarsen aan, die in de

xxx

kandelaars op den schoorsteen stonden, en zoodoende viel haar oog op de klok. „Kwart voor vijven!” riep zij uit, „en de kleine meid noch niet thuis! O, wat zou er gebeurd zijn?”

Er kwam plotseling een gevoel van angst over haar; zij had een voorgevoel, dat er iets niet goed was, van iets akeligs.

Juffrouw Barkens nam haar grooten wollen doek van den kapstok achter de deur, en terwijl zij dien om haar hoofd en schouders wikkelde, begaf zij zich naar de voordeur.

Toen zij die opende, woei haar een windvlaag tegemoet, die een aantal doode bladeren het huis in deed dwarrelen. Zij hoorde den regen nederplassen op het afdak boven haar hoofd. Het was buiten volkomen donker. Hoe stil en angstaanjagend leek het alles! Voor de eerste maal in haar lang, eenzaam leven voelde Juffrouw Barkens de eenzaamheid.

Even later, terwijl zij daar stond te wachten en te luisteren, bereikte haar het geluid van voetstappen.

Iemand kwam den weg langs uit de richting van het dorp, maar het was niet Grietje; de voetstappen waren die van een man. Zij wachtte, half

28

bang om te blijven, en half bang om weg te gaan, maar zij dacht, dat het misschien iemand was, dien zij kende, en die haar iets van Grietje zou kunnen vertellen. Toen riep een stem haar toe: „Zijt u dat, juffrouw Barkens? Goeden avond, juffrouw. Ik geloof, dat we storm krijgen, en flink ook.”

„Wie is dat? O, ben jij het Teunis?” riep ze. „Toe, wacht eens even, ik wou je graag iets vragen,” en zij liep den tuin door naar het hek.

Teunis bleef bij het hek staan wachten. Iets in haar stem zeide tot hem dat zij in moeilijkheid verkeerde. „Tim is toch niet weer weggelopen, juffrouw?”

„Nee,” zeide zij, „maar mijn kleine meid is niet teruggekomen. Ik wist niet, dat het zoo nat en stormachtig was. Ik wacht haar al lang thuis, ik zond haar naar het dorp, en ze had gemakkelijk om vier uur terug kunnen zijn. Jij hebt haar toch nergens gezien onderweg, is 't wel?”

Nee, Teunis had het kind nergens gezien. „Ik kom eigenlijk niet van 't dorp, ik ben de laan langs de heide uitgekomen, en de eenige levende wezens, die ik onderweg heb gezien, waren een arm uitgehongerd paard voor een woonwagen, die op zijde van den weg stond, daar, waar de heide begint, en een vrouw, die er bijstond en die mij leek nog op iemand te wachten, eer ze verder ging. Ik zou uw kleine meisje stellig gezien hebben, als ik haar voorbij gelopen was. Misschien was ze dicht achter mij en staat ze zoo dadelijk voor u.”

„Misschien wel,” zeide Juffrouw Barkens op twijfelachtigen toon.

„Of misschien is ze weer weggelopen,” zeide Teunis lachend. „Zij heeft Zigeunerbloed, vermoedelijk. Misschien heeft ze een paar van haar oude vrienden ontmoet, die thuis hooren in dien

woonwagen, waar ik zoo juist van sprak.”

Hij zeide dit alles maar uit gekheid, maar juffrouw Barkens nam het hem vreeselijk kwalijk.

„Je beoordeelt het kind heelemaal verkeerd, Teunis, je schijnt al de leelijke dingen, waarvan Marianne Grietje, zoo geheel ten onrechte beschuldigt, te gelooven,” zeide ze boos. „Maar als we allemaal zoo goed en eerlijk waren als dat kind, zou het er op de wereld heel wat beter uitzien. Zij heeft geld van mij bij zich, en ik zou me al heel erg moeten vergissen, of zij wordt slechts door een ongeluk of door geweld weerhouden om het terug te brengen. En het is niet voor niets, dat ik die vaste overtuiging heb,” na welke woorden zij den tuin weer doorging, het huis binnentrad, en de deur met een bons sloot.

Een oogenblik stond Teunis verbaasd, hij had niet gedacht, dat zij zijn woorden zoo ernstig zou opnemen; toen lachte hij even en liep door.

„Het arme oudje is danig uit haar humeur. Zij is zeker boos omdat alles juist zoo gelopen is, als iedereen haar altijd voorspeld heeft.” Maar het kwam in 't geheel niet bij hem op, dat aan Grietje iets ernstigs kon zijn overkomen, en dat hij wel eens had kunnen aanbieden om naar haar te zoeken.

In plaats daarvan ging hij kalm naar zijn kosthuis en vergat alles aangaande Grietje en juffrouw Barkens, totdat een los daarheen geworpen woord van Marianne hem weer aan haar herinnerde.

„O ja, dat zou ik nog vergeten te vertellen,” viel hij eensklaps in, „dat is daar een gekke geschiedenis bij juffrouw Barkens.”

Marianne werd doodsbleek en moest haar handen in haar schoot stijf tegen elkaar drukken, opdat de anderen niet

zouden zien hoe zij beefden. „Wat is er gebeurd?” bracht ze met gesmoorde stem uit.

„Wel, die kleine meid van haar, had ze van middag naar 't dorp gestuurd om een paar boodschappen te doen, en ze is niet teruggekomen. Er van door met het geld, denk ik. Maar daar wou uw tante niet van hooren. Zij stond buiten in den regen en wind naar haar uit te kijken, en ze was heelemaal overstuur.”

„Wel, wel, dat is met recht een gekke geschiedenis,” zeide Jan Klans.

Marianne zeide niets; haar stem stakte in haar keel als ze probeerde te praten, en twee vuurroode plekken brandden op haar bleeke wangen. Zij had een gevoel alsof ze een moordnares was, en alsof de anderen al heel gauw zouden raden wat zij gedaan had. Zij moest spreken, zij moest gewoon doen, of ze zouden haar gaan verdenken van de hand te hebben gehad in hetgeen gebeurd was. Met groote inspanning gelukte het haar het beven van haar handen in zóóver te bedwingen, dat ze haar mes en vork weer kon vasthouden.

„Zij — zij heeft het huis toch niet in brand gestoken, of — tante bestolen — of, of vermoord, is 't wel?” bracht zij eindelijk uit. Haar man dacht, dat haar zenuwachtigheid werd veroorzaakt door den angst over haar tante.

„O, neen,” zeide Teunis, „juffrouw Barkens maakt het best, en wil geen woord ten nadeele van Grietje hooren; ze werd woedend op mij toen ik zeide, dat ze misschien weer weggelopen was; dat het in haar bloed zat; dat ik een woonwagen, zeker van Zigeuners, had gezien; dat ze soms oude vrienden was tegen gekomen, en zoo meer. „Het kind is eerlijker dan jij of ik of iemand van ons,” zeide ze, of iets van dien aard; „alleen een on-

geluk of geweld zouden haar verhinderen om tot haar terug te keeren. 't Oude mensch was half buiten zichzelf van angst en akeligheid, de arme ziel!”

„Zou je niet naar haar toegaan en zien wat je voor haar kunt doen, tot het kind terugkomt — of tot we iets weten?” zeide Jan, terwijl hij naar zijn vrouw keek.

Tot zijn verbazing schudde Marianne heftig van neen, terwijl ze er zeer verschrikt uitzag. „O, neen,” zeide ze, „— dat — dat zou ik niet kunnen doen. Het regent en het waait zoo vreeselijk,” voegde zij er haastig aan toe.

„Maar het is heel verkeerd voor een oude vrouw van je tante's leeftijd om den geheelen nacht alleen te zijn, terwijl ze in zoo'n angst verkeert. Het zal haar nog den dood aandoen als dat kind niet weerom komt.”

„Ik wou, dat ze zich niet inliet met zwervers en vagebonden en al dat soort van volk,” riep Marianne opgewonden uit; „ze laat een mensch al maar door in angst zitten wat voor kwaad er van komen zal.”

„Nu, maar ze is haar dan nu kwijt,” zeide Jan onverschillig, „en ze zal haar gauw genoeg vergeten als jij maar eens dikwijls naar je tante toe gaat en haar wat afleiding bezorgt.”

Marianne durfde niet aan haar man zeggen, dat haar tante haar tegenwoordig liever zag gaan dan komen, en dat alles door datzelfde kind.

En er was nog iets waarom zij niet van huis durfde gaan en dat was de angst, dat Samuel Spree om zijn belooning zou komen. Zij twijfelde er geen oogenblik aan of hij was de oorzaak, dat Grietje was verdwenen en was dit werkelijk zoo, dan zou hij geen tijd verliezen om zijn geld te komen halen. Hij zou er naar verlangen de buurt zoo spoedig mogelijk te verlaten,

en zij wenschte niets liever dan hem daarbij behulpzaam te zijn.

Ja, hij kon ieder oogenblik komen, en wat zou ze beginnen? Ze keek naar de twee mannen, die klaarblijkelijk niet het minste plan hadden dien avond nog uit te gaan, en haar hart klopte bijna hoorbaar van angst, ze had een gevoel alsof ze zou stikken. Wat zou ze bedenken om ze beiden het huis uit te krijgen? Ze moest zichzelf bekennen dat ze niets kon bedenken. Als zij als iets verzon van een boodschap of zoo, dan kon het toch nog best zijn, dat Spree pas kwam als zij al lang weer terug waren. Als ze er Jan toe krijgen kon om alleen naar tante Barkens te gaan, dan zou tante Barkens het vreemd vinden, dat zij, Marianne, niet meekwam, en dan was Teunis er toch nog. Als niemand van hen ging zou ze denken, dat ze het bericht van Grietje's verdwijnen niet hadden gehoord. Maar in het volgende oogenblik bedacht ze zich, dat haar tante Teunis had gesproken.

„Waarom moest Teunis nu ook juist voorbijkomen op het oogenblik dat tante Barkens aan haar deur stond?” mompelde ze boos bij zichzelf; als het iemand anders was geweest, had het er niets toe gedaan. Ik zou morgen hebben kunnen beweren, dat ik geen woord had gehoord over de narigheid waar zij in zat. Maar nu zal de oude vrouw natuurlijk begrijpen, dat Teunis er alles van heeft verteld, en zal zij van ons verwachten, dat we haar hielpen om het kind te vinden. Was ooit een vrouw in zoo'n moeilijk geval? Ellendig vervelend kind!” dacht Marianne heel onrechtvaardig, vergetende, dat zij zich de moeilijkheid, waarin zij zich bevond, zelf op den hals had gehaald.

Zij was zoo angstig en ongerust, dat ze bijna niet kon spreken en zóó boos,

dat Jan begreep, dat het 't wijste was om haar aan haar lot over te laten; hoewel hij niet kon begrijpen waarom zij zoo boos was. Hij had gedacht, dat ze blij zou zijn, nu Grietje weg was, en terwijl hij de zaak zat te overdenken en zijn pijpje stopte, zat Marianne hem vol verwachting gade te slaan, hopende, dat hij in slaap zou vallen. Teunis had de courant genomen, en was er in verdiept. Haar hoop herleefde, hij viel gewoonlijk in slaap, na een paar minuten gelezen te hebben. Zij nam de borden mee naar de kleine bijkeuken om ze af te wasschen, en toen ze de mannen samen hoorde praten sloop ze de achterdeur uit en ging door wind en regen naar het tuinhek, in de hoop daar Spree misschien te zullen vinden of te zien aankomen. Zij had de twee rijksdaalders in haar zak. Maar ze ging één, twee drie keer naar buiten en de wind benam haar den adem en de regen maakte haar doornat, tot ze eindelijk moe en verkleumd was en alles tevergeefs.

En toen, kort nadat ze het huis weer was binnen gegaan, hoorde ze buiten schuifelende voestappen, en even later zeide haar een zacht tikken op de deur, dat hetgeen waarvoor zij vreesde, gekomen was.

„Blijf maar binnen, Jan,” riep ze haastig, hopende, dat hij niet zou opletten hoe haar stem beefde. „Ik ga al; ik denk, dat het de melkboer is,” en ze snelde de achterdeur uit, en liep het huis om naar de voordeur en rende in haar zenuwachtigheid bijna tegen de gedaante aan, die eenigszins terzijde van de deur stond, opdat het licht niet op hem zou vallen als deze openging.

„Nu, wat wou je?” vroeg ze gejaagd.

„Wat ik wou? mijn geld natuurlijk, ik heb haast.”

„Heb je haar — heb je het verdiend?”

Ze wist ternauwernood wat ze deed of zeide, of om welk bewijs ze zou vragen, en ze vergat heelemaal om zich voor te doen als iemand die handelde in 't belang van 't kind.

„Ja — ze zit veilig en wel in den woonwagen, daar ginds bij het begin van de heide. Hier is haar hoed, als u op een bewijs gesteld bent,” en hij toonde haar de verwaaide en verregende overblijfselen van Grietje's ouden hoed. „Ik heb letterlijk met haar moeten vechten om haar mee te krijgen. Als ik geweten had, dat ze zóó zou opspelen had ik het voor niet minder dan dubbel dat geld gedaan.” De man merkte zeer goed, dat Marianne thans een geheel andere houding tegenover Grietje's ontvoering aannam, al was zij zichzelf daar misschien niet van bewust, en hij zwoer haar wraak, dat zij hem bedrogen had.

Hij nam dus de twee rijksdaalders aan, die zij hem aanbood en verdween zonder een woord; maar terwijl hij in de duisternis zijn weg zocht naar het hek, wierp hij met een boosaardigen grijns, Grietje's ouden hoed in een van de donkerste hoeken van Marianne's tuin.

„Als je moet uitleggen hoe die hoed daar komt, zul je raar staan te kijken, juffrouw,” mompelde hij; en als er iemand met de politie in aanraking moet komen over dit zaakje, dan ben ik er niet bij, maar u.”

„Was het de melkboer?” vroeg Jan, toen Marianne eindelijk weer in de kamer verscheen, bleek en bevend over al haar leden.

Ja,” loog zij; „en hij houdt je toch altijd zóó aan den praat.”

„Had hij de kleine meid nergens gezien of iets van haar gehoord?” Jan was werkelijk ongerust over het kind;

omdat hij in zijn hart dikwijls had gehoopt, dat iets dergelijks als thans was gebeurd, gebeuren zou, gaf hem dat nu een gevoel van schuld.

„Neen,” zeide Marianne, vurig wenschende, dat zij aan al deze vragen ontkomen kon; „hij had niets gehoord. Ik vertelde hem juist . . .”

„Wie zei je dat daar was?” vroeg Teunis, ontwakende uit zijn dutje.

„De melkboer met de melk? Nu, dan is hij den heelen weg van zijn huis met de melk voor hier terug moeten komen, want ik kwam hem een uur geleden tegen op weg naar huis, en toen zeide hij, dat hij klaar was voor van avond. Hij had uw melk zeker vergeten.”

„Ik wou, dat jij wat meer vergat, en dat je gingt slapen,” dacht Marianne boos, terwijl ze weer naar de bijkeuken ging. „Er schijnt niets of niemand te zijn of hij moet het zien.”

„Als je 't beter vindt, zal ik toch maar naar tante Barkens gaan, Jan,” met deze woorden kwam ze even later weer binnen, „maar je moet me even brengen. Ik ben in dit vreeselijke weer bang alleen — 't is zóó vreeselijk donker.”

„Best,” zeide Jan, met een zucht, want hij had z'n pantoffels al aan; „maar anders ben je toch nooit bang, Marianne. 't Is zeker door den angst, dat er iets akeligs aan 't kleine meisje is overkomen.”

„Welneen, natuurlijk niet; hoe kom je er bij?” schreeuwde ze bijna — ze was zóó overspannen en zenuwachtig. „Wat zou dat kind nu overkomen zijn?”

„Nu,” zei Jan langzaam, terwijl hij zijn harde, zware laarzen aantrok, „het kan toch best, je kunt nooit weten, zoo'n arm schaap!”

(Wordt vervolgd).

Grietje uit den Woonwagen.

(Vervolg van blz. 437.)

HOOFDSTUK X.

WAAR GRIETJE BLEEF.

Gedurende al de lange uren van dien stormachtigen nacht, stapte het broodmagere doodmoede paard voort over den oneffen grond van de uitgestrekte heide. Het zocht zelf zijn weg zoo goed en kwaad als het ging, want de schreiende, ongelukkige vrouw, die op de boomen zat en de teugels hield, lette niet op hem.

Binnen in den wagen lag Samuel Spree in diepen slaap op het havelooze bed, en op den vloer lag Grietje, haar arm klein lichaam vol builen en blauwe plekken. Het beklagenswaardige kind beefde over al haar leden, en haar hartje was zóó vol droefheid, dat ze een gevoel had alsof ze stikken ging, maar ze durfde toch geen geluid maken. Zij had gesnikt en geschreid tot haar hoofd bonsde en zij zich heelemaal ziek voelde, maar dat deed ze toen haar vader weg was, om zijn geld bij Marianne Klans te gaan halen. Zoodra hij terugkwam, sloeg hij haar, telkens als zij een geluid maakte, zoolang tot hij haar stil had gekregen, en als haar moeder tusschenbeide kwam, sloeg hij zijn vrouw ook.

„We moeten morgenochtend in Heidestad zijn,” zeide hij met een nieuwen klap. „Je hebt dus te zorgen, dat dit gebeurt, anders zul je eens zien wat er er voor je op zit.” Hij was uit zijn humeur, omdat hij boos op zich zelf was, dat hij Marianne niet meer geld had afgeperst, en omdat hij zich door haar voor den gek had laten houden over haar beweegreden, waarom zij Grietje ontvoerd wilde hebben. Om zich een beetje over 't geval te troosten was hij naar „De vroolijke boer” gegaan, en was daar gebleven tot een zijner rijksdaalders voor een goed deel verdwenen was. Door zijn verblijf in de herberg was zijn stemming er echter niet op verbeterd, en toen hij in den wagen terugkwam, had hij, eer hij slapen ging, half dronken als hij was, zijn vrouw en kind afgeranseld. Nu lag hij dan op het uit vodden bestaande bed, en werd slechts wakker als de wagen met een ruk in een kuil of diep spoor raakte, waardoor hij bijna uit zijn bed werd geworpen; maar na een vloek en eenige dreigingen aan het adres van zijn vrouw en het paard, keerde hij zich dan weer om, en sliep weer in..

En gedurende al die lange, treurige

uren lag Grietje op den harden, kouden vloer zich van niets bewust, dan van haar ellende. „Als de slager mij maar niet zoolang had laten wachten!” dacht zij maar aldoor. „Als de slager mij maar niet zoo lang had laten wachten, dan zou ik thuis zijn geweest eer vader voorbij kwam, en hij zou nooit geweten hebben, dat ik hier in de buurt was.” Want zij dacht niet anders of het was louter bij toeval, dat haar vader haar was tegengekomen en waarom hij haar weer meenam, nadat hij haar eerst aan haar lot had overgelaten, begreep ze heelemaal niet. Zij vroeg zich af, of ze ooit dat vreeselijke oogenblik zou kunnen vergeten, en haar angst en onsteltenis, toen hij haar aan 't verstand bracht, dat ze met hem mee moest, en dat ze nooit, nooit meer naar juffrouw Barkens terug zou mogen gaan.

Ze was den weg langs gekomen op haar terugkeer naar huis, haar inkooppen in haar mand en haar beurs in de hand. Ze liep heel hard, omdat ze wist, dat het al laat was, en het begon donker te worden en de regen viel in dichte stralen naar beneden. Ze voelde zich opgewekt en gelukkig omdat juffrouw Barkens zooveel beter was, en ze stelde zich al maar door voor hoe gezellig zij en haar meesteres straks bij het vuur zouden zitten, en hoe ze haar al de nieuwtjes zou vertellen, die ze gehoord had, terwijl ze haar inkooppen liet kijken en het lekkere, mal-sche stuk vleesch, dat ze gekregen had.

Ze tobde er een beetje over, dat ze zoo laat was, maar met iederen stap dien ze deed, werd het tobben minder. Zij was juist bij de plek, waar de laan, die naar de heide voerde, op den straatweg uitkwam, toen er een man van achter de boomen verscheen en op haar toe liep.

Het was haar vader. Zij zag dadelijk

dat hij het was, en zou liever in den grond gezonken zijn dan door hem herkend te worden.

Eerst herkende hij haar niet. Dat hij haar daar tegenkwam was werkelijk geheel bij toeval, en als ze slechts een klein eindje verder was geweest, dan zou ze, ten minste voor 't oogenblik, hem ontkomen zijn. Maar omdat zij zoo plotseling haar schreden inhield keek hij op en terwijl hij haar in de toenemende schemering met zijn sluwe, scherpe oogen, van het hoofd tot voeten opnam, herkende hij haar, niettegenstaande haar veranderd uitzien. „Wel heb ik van mijn leven!” riep hij uit, „als dat geen gelukje is, zooals mij zelden of nooit te beurt valt, dan weet ik het niet! En waar moet jij zoo haastig naar toe?” voegde hij er bij, toen Grietje haar weg wilde vervolgen. „Je schijnt niet overblijf te zijn, dat je je vader weer eens terugziet na zoo'n lange scheiding, of als je het bent, dan weet je het goed te verbergen. Misschien is je gevoel te diep voor woorden. Maar te oordeelen naar je uiterlijk, schijn je in den schoot der weelde vertoefd te hebben, terwijl je arme vader heeft moeten werken als een paard en van broodkorsten leven moest. Wat heb je uitgevoerd al dien tijd, sinds je je verstoppt hebt en van ons bent weggelopen? Kom, spreek eens op, en gauw wat.”

„Ik heb mij niet verstoppt, vader. U bent weggegaan en hebt mij aan mijn lot overgelaten, en ik ben verdwaald — en een heel vriendelijke juffrouw nam mij in haar huis toen ik flauw viel van den honger — en nu ben ik bij haar in dienst — en nu moet ik gauw naar haar toe, want ze is heel alleen, en heeft mij zeker al lang terug verwacht.”

„Dan ben ik bang, dat zenoglang moet voortgaan met je terug te wachten”.

Zij keek hem aan met wijdgeopende verschrikte oogen, ternauwernood begrijpende wat dit alles beduidde. Haar arm klein hartje bonsde zoo van angst, dat zij het bijna niet kon uithouden. O, hoe goed herinnerde zij zich, dat wreede gezicht, met zijn valsche grijns, en de blauwe oogen met hun sluwe, loerende uitdrukking. Zij had bijna een gevoel van haat voor dien man, dien zij „vader” noemde. Hij was altijd even slecht voor haar en haar moeder geweest.

„En naar je arme moeder, die daar ginds in den wagen zit te huilen van verlangen naar jou, vraag je niet eens.”

„Ik — ik zou moeder wel graag eens zien,” zeide het arme kind moedig, „maar nu niet, vader. Mijn juffrouw is ziek en ik moest vleesch gaan halen voor haar soep, die zij van den dokter moet eten; zij zit nu thuis op mij te wachten. Zij zal zich vreeselijk ongerust maken —”

„Zij zal nog wel ongeruster worden,” snauwde hij. „Vleesch! Dat ziet er goed uit,” zeide hij, terwijl hij in haar mandje keek. „Een hartig hapje zal mij smaken bij mijn avondeten. Kom kind, geen gekheid hoor!” en hij vatte haar bij haar arm, juist toen ze het op een loopen wilde zetten. „En kijk eens, warempel een aardig beursje met geld ook,” ging hij voort, terwijl hij keek wat het arme kind zoo vast in haar hand geklemd hield.

Grietje begon hard te huilen. „O, vader, het is niet van mij, u moogt er niet aanraken; het hoort aan Juffrouw Barkens. O, vader, vader, doe dat toch niet!” smeekte zij, toen hij het beursje ruw uit haar hand rukte en het in zijn zak liet glijden.

„Wie had gedacht, dat ik van avond nog zulke goede zaken zou doen!” riep hij opgewonden uit. „Houd je

mond, hoor je, anders kun je een pak slaag van me krijgen.”

Maar Grietje was te zeer ontdaan om er om te geven of hij haar sloeg of niet, en toen hij haar eerst sloeg op den eenen kant van haar hoofd en toen op de anderen, voelde zij het ternauwernood.

„Vader,” smeekte zij, „laat me gaan, laat me even de mand en de beurs aan mijn juffrouw brengen en afscheid van haar nemen. Ik beloof u, dat ik terug zal komen; vader — vader, toe als 't u belieft —”

Maar hij maakte een eind aan haar smeeken, door zijn grooten rooden zakdoek in haar mond te duwen, en na nog een paar stompen en klappen nam hij haar in zijn armen en liep met haar de laan in, zoo hard hij slechts kon.

Maar hij kreeg er al heel gauw genoeg van om haar te dragen, terwijl de wind, die over de heide kwam aangestormd, zoo krachtig was, dat het hem moeite kostte op de been te blijven. Hij zette haar dus weer neer, bond den zakdoek zóó stijf voor haar mond, dat ze bijna stikte, en terwijl hij een korten tak afbrak, dreef hij haar voor zich uit, alsof hij vee dreef.

Meer dan een kwartier legden zij op deze wijze af. Grietje struikelde en viel telkens over boomwortels en ruwe steenen, en ze snikte en beefde zóó en ze voelde zich zoo wanhopig en ellendig, dat ze niet anders dacht of het zou wel gauw met haar gedaan zijn. En telkens als ze viel of struikelde, ontving zij van den wreedaard achter haar een klap of hij voegde haar een ruw woord toe.

Eindelijk, toen zij de heide zelf bereikten, nam Samuel Spree zijn arm hulpeloos dochttertje bij den arm, en terwijl hij haar voortsleurde over den oneffen, moerasachtigen grond, alsof

ze een zak was, slingerde hij haar eindelijk als 't ware op den schoot van de ongelukkige vrouw, die weggedoken in haar doek op de trappen van den wagen zat.

„Daar is je lang verloren lieveling terug,” zeide hij, met een grijns, „ze komt als een engel van barmhartigheid met voedsel en geld voor haar uitgehongerde ouders; en als jij nu de goedheid wilt hebben, dat stukje vleesch daar zoo spoedig mogelijk klaar te maken, dan zal ik het verorberen eer ik op weg ga, om iemand op te zoeken, met wie ik zaken doe; terwijl ik weg ben kun jij dan op je gemak van de braadlucht genieten.”

Het arme schepel stond dadelijk op, om aan zijn bevel te gehoorzamen. Alles wat zij gezegd had, toen hij haar verloren kind naar haar toe slingerde, was: „Jij daar, Grietje!” en er was meer angst dan vreugde in haar stem, want ze was er zeker van, dat er iets slechts in 't spel was, en haar hart was vol bekommernis als zij er aan dacht, wat haar kind te wachten stond.

Grietje kon niet anders dan snikken en beven, en zich aan haar moeder vastklemmen, terwijl haar hart werd verscheurd bij de gedachte aan het thuis, dat zij had verlaten en de hulpeloze, oude vrouw, die op haar zat te wachten.

O, wat zou ze graag zijn weggelopen en zich verstopt hebben in de duisternis van de bosschen, maar haar vader droeg zorg om elke poging van dien aard te voorkomen. Hij nam den zakdoek van haar mond weg, maar hij bond haar handen op haar rug met een touw, en nadat hij haar schoenen had weggenomen, bond hij haar vast aan een poot van het bed in den wagen. Ééns slechts kwam de moeder tusschenbeide; maar dat gaf niets, hij gaf haar ook eenige klappen, nam haar bij den arm, duwde haar den wagen

uit, en sloot de deur achter haar.

Zoodra hij het stuk vleesch had opgegeten, verliet Spree den wagen, sloot de deur, stak den sleutel in zijn zak, en vertrok met Grietje's hoed onder zijn jas om zich te begeven naar het huis van Marianne Klans. Zijn arme vrouw liet hij in den regen en wind staan om de uren van zijn afzijn door te brengen met het luisteren naar het huilen van den wind en het kermen van haar kind. Nog nooit in al de lange jaren van haar huwelijksleven had zij zulk een gevoel van woede en haat jegens haar man gevoeld, als thans het geval was.

HOOFDSTUK XI

EEN DROEVIG AFSCHIED.

Toen eindelijk de morgen aanbrak, en de doodmoede, ongelukkige vrouw, die nog altijd op de boomen van den wagen zat met de teugels in haar verstijfde vingers, uit een van de oogenblikken van onrustigen slaap, die haar af en toe overvielen, ontwaakte, wist ze, dat ze nog ruim een uur verwijderd waren van Heidestad. Zij was er ten einde raad over, zoowel ter wille van zich zelf als van het arme, afgejakkerde paard, dat ze den ganschen langen nacht bijna niet vooruit had kunnen krijgen. Zij wist, en haar man wist het ook, dat zulk een reis, langs zulk een weg en tegen zulk een wind op, meer was dan het arme dier volbrengen kon, maar dat kon hem niet weerhouden om haar te slaan en het paard af te ranselen, omdat het niet harder had geloopt, en toen eindelijk het beklagenswaardige beest plotseling stilstond en weigerde zich te bewegen, wist zij, dat hun ure gekomen was.

Bevende over al haar leden kwam

zij van de boomen af en probeerde door allerlei middelen het paard tot voortgaan te bewegen. Ze liefkoosde het, ze sprak het bemoedigend toe, ze dreigde het, ze schold het uit, in haar angst sloeg ze het zelfs, maar het stond eenvoudig stil, zijn voorpooten wijd van elkaar, stijf op den grond geplant, terwijl hij zijn kop, dien hij op treurigen wijze heen en weer bewoog al lager en lager liet zakken.

Martha Spree stond er wanhopig bij, haar ledematen waren stijf, en ze bibberde en rilde in haar doorweekte kleeren. Eindelijk gaf ze zich geen moeite meer om het paard vooruit te krijgen, ze begreep, dat het vergeefsche moeite was, en in een soort van doffe wanhoop, bleef ze staan wachten, op hetgeen haar boven 't hoofd hing. In den wagen was alles stil. Zij ging vlak tegen het paard staan voor warmte en steun, en terwijl zij haar mageren arm om zijn hals sloeg, leunde ze haar hoofd tegen den schouder van 't arme dier, en fluisterde hem toe, hoeveel medelijden ze met hem had en hoe bang ze was voor het pak slaag en de ruwe woorden en vloeken, die hun te wachten stonden. Zij waren beiden zoo uitgeput en afgejakkerd als een paar levende schepsels slechts zijn konden, zóó uitgeput en rampzalig, dat de dood een verlossing voor hen zijn zou.

Het regende niet meer, maar de wind woei nog met onverminderde hevigheid; met zijn ruwe vlagen schudde hij de druppels van de boomen, zoodat ze kletterend op den grond vielen, en met zijn kouden adem blies hij door Martha's doorweekte kleeren, zoodat de arme vrouw klappertande van de koude. Boven haar hoofd joegen groote, grijze wolkgevaarten elkaar in wilde vaart achterna; in de heggen en struiken begonnen de vogels te ontwaken en hun morgenlied te zingen.

Martha werd eindelijk gewekt uit een zware sluimering, waarin zij al staande was gevallen, door geluiden, die uit den wagen kwamen. Zij hoorde hoe haar man luid gaapte en zich uitrekte, en zij wist dus, dat hij wakker was. Toen hoorde zij een zacht, klage-lijk gesnik en wist, dat ook Grietje was ontwaakt. De slaap, die haar, voor eenige uren althans, haar ellende had doen vergeten, was helaas ten einde en zij was zich thans weer ten volle bewust, in hoe treurigen toestand zij zich bevond.

Even later werd de deur van den woonwagen driftig opengeduwde en Samuel, verfrischt en ontuchtend door zijn urenlangen slaap, verscheen in de opening en liep vlug de trapjes af.

„Wat beduidt dat, dat zou ik wel eens willen weten?” snauwde hij, terwijl hij naar de voorzijde van den wagen liep; „zijn jij en het paard te lui om verder te loopen? Wat verbeeldt jij je wel om daar te staan suffen en slapen? Denk je soms dat de wagen van zelf verder zal komen? Vooruit, zeg ik je, we hadden al lang in de stad kunnen zijn.”

Zijn vrouw hief haar hoofd langzaam op, maar van den angst, dien haar gansche wezen anders altijd uitdrukte, als hij tegen haar sprak, was thans niets te bespeuren. Voor het eerst in haar leven was zij niet bang voor hem. „Ik geloof dat je Bruin vermoord hebt,” zeide zij met doffe stem, „door het werk van dezen nacht, en — en ik geloof, dat je mij ook vermoord hebt. Ik geloof en hoop, dat het met mij ook op een eind gaat. Ik heb mij tenminste nog nooit zoo ellendig en doodmoe gevoeld als nu.”

Zij sprak op zulk een droeven, wanhopigen toon, dat ieder ander het diepste medelijden met haar zou gevoeld hebben; maar haar man bekom-

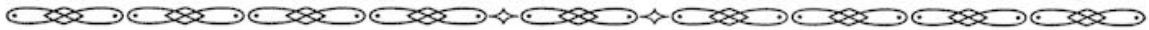
merde er zich niet over, hoezeer zij leed. „Zanik niet over jezelf,” zeide hij op ruwen toon. „Ik moet zien wat er met 't paard te doen is, dat is van meer belang.”

De waarheid was, dat het uitzicht van Bruin hem zulk een schrik had aangejaagd, dat hij aan niets anders kon denken. „Hij is niet goed,” zeide hij „dat kan een kind zien. Span hem dadelijk uit,” voegde hij er haastig bij, „en laat hij hier wat bij de heg in 't gras gaan liggen.” Om het arme dier zelf uit te spannen, daar dacht Samuel niet aan; hij durfde trouwens het stervende paard niet aan te raken. „Ik zal naar de stad gaan en een veearts voor hem halen en wat eten.”

Toen, na een oogenblik van aarzeling, voegde hij er aan toe, terwijl zijn luiheid weer de overhand kreeg: „Of zou jij soms harder kunnen loopen dan ik?”

„Ik zou bij den weg neervallen, eer ik vijf minuten geloopt had,” antwoordde zijn vrouw, terwijl zij haar best deed de stijve riemen en gespen los te maken. Als je dus een veearts bij Bruin wilt hebben, zul je zelf moeten gaan.” En terwijl het hem voor 't eerst opviel hoe ellendig zij er uitzag, begreep Samuel, dat zij waarheid sprak en door den nood gedrongen ging hij zelf op weg.

(Wordt vervolgd).

OVER GANZEN.

Toen ik de aardige plaatjes bekeek, die dit stukje illustreeren, kwam het me in de gedachten, hoe heel weinig ik eigenlijk van ganzen afwist. Ja, wat wist ik eigenlijk? In de eerste plaats dat een gans dom is. „Zoo dom als een gans” is een uitdrukking, die we allen kennen, al is ze natuurlijk op geen van ons allen van toepassing. En verder, dat ganzen altijd snateren of kakelen. Jullie hebt zeker ook wel eens van menschen of kinderen, die druk en onophoudelijk praten, hooren zeggen, dat ze snateren of kakelen als ganzen. Nu, en dan wist ik, dat een gans eieren legt, dat je de veeren kunt gebruiken om er kussens mee te vullen, dat een gebraden gans heel lekker smaakt — maar hier hield hetgeen ik over ganzen wist, nu wel niet heelemaal, maar dan toch grootendeels mee op. Ik wendde mij tot iemand,

die lang geen „domme gans” is, en ook nooit „snatert als een gans,” maar die heel veel van dieren afweet, met het vriendelijk verzoek mij 't een en ander van ganzen te vertellen. Aan dit verzoek werd bereidwillig voldaan. En daar ik denk, dat jullie het wel aardig zult vinden, ook eens wat meer van ganzen af te weten, wil ik van hetgeen mij werd verteld, het een en ander navertellen.

De gans behoort tot de klasse der zwemvogels.

Zij onderscheidt zich door een middelmatig langen hals en middelmatig lange pooten; verder door ovale, ver naar voren geplaatste neusgaten en onvolkomene als stompe, kegelvormige tanden, uitpuilende plaatjes, aan de randen van den snavel.

De grijze of wilde gans, die des zomers in het noorden en in het midden

Grietje uit den Woonwagen.

(Vervolg van blz. 502.)

Hoe de arme vrouw ook haar best deed om het stervende paard te bevrijden van het zware tuig, ze kon er niet mee klaar komen. Haar handen waren zóó stijf, haar krachten zóó uitgeput, en ze was zóó moe en ziek en uitgehongerd, dat ze niets kon doen. Eindelijk ging zij naar de deur van den wagen en riep naar binnen: „Grietje, Grietje, ben je wakker?”

„Ja,” steunde Grietje.

„Doe je best om op te staan en kom mij helpen, wil je? Ik geloof, dat Bruin stervende is. Je kunt gerust komen; je vader is naar de stad om een veearts te halen; het is een uur heen en een uur terug; 't duurt dus een tijdje eer hij weerom komt; kom mij helpen om Bruin uit te spannen, en dan heb ik wat met je te bepraten. Kom gauw er is heel wat te doen, eer vader terugkomt.” Ze was zóó vermoeid en zij beefde en rilde zoo, dat het spreken haar de grootste inspanning kostte.

„Ik kan niet komen, ik ben aan het bed vastgebonden, en mijn handen zitten ook met een touw op mijn rug vast. O, moeder, moeder,” en het arme kind begon weder luid te snikken en te schreien en te steunen van droefheid en van pijn. Met stijf opeen ge-

klemde lippen kroop de arme moeder als 't ware de trapjes van den wagen op, ze was zóó stijf, dat iedere beweging haar pijn deed, en toen zij het gekneusde, mishandelde, vastgebonden kind op den grond zag liggen, bloedde haar hart, en zij deed bij zichzelf een gelofte om het kind te laten ontvluchten, er mocht dan van komen, wat er wilde.

Zoo gauw als haar machteloze handen het haar slechts wilden toelaten, sneed zij de touwen door. Het was haar thans onverschillig, wat zij deed, of wat haar man zou zeggen als hij terugkwam, en hoe hij haar mishandelen zou. Toen zij het kind bevrijd had, nam zij het in haar armen, zij drukten haar gezichten tegen elkander aan en fluisterden elkander korte zinnen en woorden vol liefde en medelijden toe.

Maar al heel gauw hielp zij Grietje om op te staan. „We moeten voor Bruin zorgen,” zeide zij; „hij is de eenige vriend, dien ik gehad heb, sedert jij bent weggegaan, kindlief, en ik heb hem van nacht op bevel van je vader, zoo moeten aanzetten tot loopen, dat het zijn dood zal zijn. O, dit is wel een vreeselijke nacht ge-

weest, een nacht, dien ik nooit zal vergeten," en Grietje, die ook heel veel van Bruin had gehouden, deed haar best, niet aan haar eigen pijnlijke ledematen te denken, en volgde haar moeder uit den wagen.

O, wat was dat een moeilijk en zwaar werk voor Grietje en haar arme moeder om al die lastige en stijve riemen en gespen los te maken en de zware boomen op te tillen en haar zenuwachtige haast stond haar ook nog in den weg om het werk te volbrengen. En toen het eindelijk gedaan was, en Bruin los en van zijn tuig ontdaan stond, nam hij zijn vrijheid niet te baat om zich naar de zijde van den weg te begeven en daar van het malsche gras te gaan eten. Hij bleef staan waar hij stond, hijgende en met zijn kop omlaag, en de twee, die altijd van hem hadden gehouden, durfden niet goed vlak bij hem gaan, uit angst dat zijn groot, mager lichaam eensklaps op hen vallen zou.

Grietje sprak tegen hem, in de hoop, dat hij haar eens zoo welbekende stem herkennen zou, maar het arme paard ging voort met zijn kop op droevige wijze heen en weer te bewegen. Toen legden zij haar handen op zijn hals, elk aan een kant, en met kleine, langzame stappen leidden zij hem naar het gras langs den wegwijk. Meer konden zij niet voor hem doen, want juist toen ze Bruin bij het gras hadden gebracht, viel Martha Spree flauw en Grietje moest nu al haar zorgen aan haar moeder wijden.

Zij kwam gauw weer bij, maar zij zag er zoo bleek en ziek uit, dat Grietje zich zeer bezorgd maakte. Zij hielp haar in den wagen, trok haar de natte kleeren uit, en gaf haar wat zij aan droge vinden kon, en haalde haar over om wat op het bed te gaan liggen, terwijl zij vuur aanmaakte en water

in den ketel deed om een kopje thee voor haar moeder te kunnen zetten.

Het scheen haar zoo wonderlijk en alsof ze droomde om daar weer terug te zijn in de zoo welbekende omgeving, en het hielp haar een beetje om haar eigen beproevingen te dragen, dat ze voor haar moeder zorgen en zichzelf nuttig maken kon. Toen zij thee gezet en een paar boterhammen gesmeerd had, ontbeten zij samen en werden verkwikt door het voedsel en het warme drinken. Haar tiran was er niet, en zij genoten van ieder oogenblik van rust en vrede.

„En nu", zeide Martha ten laatste, toen haar ontbijt was afgeloopen, „nu moet jij wegloopen, zoo gauw als je maar kunt."

„Wegloopen!" zeide Grietje verbaasd: „maar —"

Haar moeder knikte. „Ja je moet wegloopen, zoo gauw en zoo hard als je kunt. Houd je zelf zooveel mogelijk uit 't gezicht, je moet 's nachts loopen en overdag je verstoppen, maar zie, dat je zoo gauw als je kunt, terugkomt naar waar hij je vandaan heeft gehaald. Begrijp je mij goed, kind? Terug naar de goede vrouw, van wie je zooveel houdt."

De oogen van de moeder vulden zich met tranen, die voortkwamen uit liefde en verlangen, en de wreede pijn van een eenzaam hart, vermengd ook met een weinig jaloerschheid van de vrouw, van wie haar kind zooveel hield. „Het is niet zoo heel ver, niet meer dan een uur of zes, en het is een rechte weg. Ga naar haar terug en vraag haar of je weer bij haar terug moogt komen."

„Maar, moeder, ik kan toch niet van u weg gaan en u alleen laten, nu u zoo ziek bent." Grietje had een vaag besef van hetgeen er in 't hart harer moeder moest omgaan. „Ik heb

niet alleen verdriet omdat ik niet meer bij haar ben, maar ook omdat ze zal denken, dat ik een dievegge ben, wat ze allemaal zeiden, dat ik was."

"Hoeveel geld was 't, dat je vader weggenomen heeft?" vroeg Martha, terwijl ze haar kind vast tegen zich aandrukte.

"Twee gulden," bracht het kind uit.

"O, die kan ik je geven, ik heb een paar gulden verstopt." Zij zeide niet, dat zij ze met eindelooze zelfverloochening had opgespaard, om er in de stad een dokter voor te raadplegen en medicijnen te koopen. Wat kwam het er op aan, dacht zij, of ze wat meer of minder pijn had. Binnenkort zou ze in 't geheel geen pijn meer hebben. Vraag haar je weer te willen opnemen en voor je te zorgen ter wille van de moeder, die het niet kan doen."

"Maar moeder, moeder, ik kan het niet doen, ik kan niet weg gaan en u alleen laten!" Voor 't eerst kwam de gedachte bij het kind op, dat het ellendige leven van haar moeder ten eind liep, dat als zij haar nu verliet, zij haar nimmer zou terugzien, en met een bitteren smartkreet vloog Grietje haar moeder om den hals en brak in een droef gesnik uit.

"O, moeder, u moet met mij meegaan, ik zal voor ons allebei werken, we zullen een kamer huren, en we zullen zoo gelukkig samen zijn. U bent nooit gelukkig geweest, moeder, maar ik kan het u maken, ik weet zeker, dat ik het kan."

Haar moeder drukte haar nog wat vaster aan haar hart. Nooit had zij beseft, hoeveel zij van haar kind hield, als nu, nu ze het voor altijd van zich moest laten gaan.

"Grietje, kindlief, ik zou zoo ver niet kunnen loopen, maar jij moet heengaan, zoodat ik weet, dat je goed bezorgd bent en ik in vrede kan ster-

ven. Ik zou mijn hoofd niet gerust kunnen neerleggen, als ik je moest achterlaten bij —".

"Maar moeder, als hij ziet dat ik weg ben, zal hij u slaan, hij zal de doorgesneden touwen zien, en —".

"Ja, dat heb ik alles bedacht," zeide haar moeder, terwijl zij de haren van haar vochtig voorhoofd wegstreek, maar hij zal zich wel inhouden voor den veearts — en als hij mij toch slaat, nu dan zal 't wel voor 't laatst zijn. Ja, ik denk stellig dat het dan voor 't laatst zal zijn," herhaalde zij langzaam.

Zij liet het kind thans los, stond met moeite op en met haar zwakke, vermoeide handen begon ze een paar boterhammen te snijden. Je moet zoo veel brood medenemen als je maar kunt," zeide zij, „en ik zal je nog een gulden geven voor het vleesch, dat je vader heeft weggenomen."

Zij pakte het brood in een stuk courantpapier, en haalde toen voor uit haar japon een lapje waarin een paar guldens waren, en verborg dat zorgvuldig tusschen Grietjes jurk. Toen klommen ze langzaam de trapjes af en stonden zwijgend naast elkander.

"Ga nu, mijn lieveling," zeide Martha met gesmoorde stem, „ik kan het niet langer dragen. Zeg Bruin goeden-dag, dan mij, en ga dan heen."

Met oogen door tranen verblind liep Grietje naar het oude paard toe, zij sloeg haar armen om zijn hals, en kuste hem vol liefde midden op zijn voorhoofd, en toen zonder een woord meer te spreken, ging zij naar haar moeder terug. „O, ik kan het niet doen, ik kan het niet doen!" snikte ze. „Moeder, ik kan u niet verlaten, ik kan het niet."

"Ja, je kunt — je moet het doen om mijnentwil, kindlief, anders kan ik niet gerust sterven. Grietje, hier is een

papier, daar staat een adres op dat ik nog hoop te kunnen bereiken. Als je veilig bij juffrouw Barkens terug bent, vraag haar dan mij te willen schrijven, al is het maar een enkel woord, om te zeggen, dat je weer veilig bij haar bent. Als die vrouw hem niet in verzoeking had gebracht door hem geld te beloven, zou hij er nooit aan hebben gedacht weer naar je om te kijken; maar wees niet bang, hij zal je verder met rust laten, daar zal ik mijn maatregelen voor nemen. Ga nu."

Een oogenblik nog stonden ze met de armen om elkaars hals en gaven ze elkander een langen, laatsten kus, toen liet de moeder haar kind los en wenkte haar om heen te gaan; en zonder een woord meer keerde Grietje zich om en terwijl de tranen langs haar wangen stroomden, en haar gansche lichaam schokte van het hevige snikken, liep zij snel den heuvelachtigen weg af.

Bij de buiging van den weg onder aan den heuvel hield zij stil en keek om, haar moeder en het oude paard stonden naast elkander, en zoo zag zij ze voor het laatst.

HOOFDSTUK XII.

EEN KLEINE ZWERVELING.

In de dagen, die volgden, scheen het Grietje dikwijls toe, dat zij precies wist, hoe de arme Bruin zich had moeten voelen, toen hij dien morgen stil stond, niet in staat nog een stap verder te gaan. Maar de vermoeidheid overdag was nog beter te dragen dan de eenzaamheid en de angst des nachts, de koude en de duisternis.

Eerst probeerde ze om te doen, wat haar moeder haar had aangeraden — zich overdag verstoppen en 's nachts

loopen, maar ze vond het zóó griezelig in de duisternis, en ze verdwaalde en ze was zoo bang, dat ze het geen tweeden keer durfde probeeren. Maar door in den vroegen morgen te loopen, en zich overdag zooveel mogelijk te verbergen, kwam ze langzaam doch zeker vooruit.

Het was nu dicht bij Kerstmis, en er woei dag en nacht een koude wind, soms vergezeld van hagel en sneeuw, en het arme kind, terwijl ze haar doek zoo stijf mogelijk om zich heen trok, vroeg zich af of ze ooit weder warm zou zijn. Zij beefde over haar gansche lichaam, het bloed in haar aderen scheen in ijskoud water te zijn veranderd; haar gezicht en handen waren gesprongen door de kou en vol pijnlijke bloedende wondjes; haar voeten waren gezwollen en ontstoken door 't loopen; en met ieder uur werd zij vermoeider en voelde zij zich zwakker en wanhopiger.

Zou ze ooit bij Juffrouw Barkens terugkomen, vroeg zij zich af, of zou ze bij den weg neervallen en dood en bevroren teruggevonden worden? Zij trachtte zich haar lief kamertje en heerlijk warm bed voor te stellen. De gedachte er aan vervolgde haar in de lange, koude nachten, maar ze kon ternauwernood gelooven, dat ze ooit iets meer waren geweest dan een droom. Zij had ze zoo kort gekend, en de ellende zoo lang. Zij deed haar best om aan zichzelf te denken, bezig en gelukkig, zooals ze was geweest in die paar korte weken; maar het was haar alsof niet zij dat was geweest, maar een ander kind.

Haar hoofd was zwak en haar gedachten werden verward als zij probeerde te denken; ze kon niet anders doen dan versuft voortloopen. Zij had een gevoel alsof binnen in haar alles sliep, hoewel haar hoofd toch wakker

was en haar voeten bleven loopen; maar ze was dikwijls te moe om de boterhammen op te eten, die haar moeder haar had gegeven.

Den eersten dag legde zij slechts een zeer korten afstand af, zij verstopte zich het grootste gedeelte van den tijd, en 's nachts kwam ze maar heel weinig vooruit. Den volgenden dag liep ze verscheidene uren, maar daar ze telkens verdwaalde, kwam ze niet heusch verder, ten minste niet veel. Den derden dag bleef ze op den goeden weg, maar ze was zóó moe, dat ze slechts heel langzaam loopen kon en in al de lange uren, die zij liep, slechts zes kilometer aflegde. Maar toen de vierde dag aanbrak en zij een hooiberg verliet, waarin zij den vorigen avond zich doodvermoeid en uitgeput had uitgestrekt, en in de warmte in een langen diepen slaap had gelegen dacht zij, dat ze nu wel dicht bij haar thuis zou zijn, en zij had een gevoel alsof ze de rest van den tocht gemakkelijk voor het vallen van den avond zou kunnen afleggen.

Grietje ging dus welgemoed op weg, en de gedachte aan wat haar wachtte aan het eind van den dag, de terugkomst bij haar lieve, oude meesteres en Tim in het gezellige huisje, stemde haar o, zoo gelukkig. Zij liep af en toe te neuriën van vreugde in dat blij vooruitzicht, en zette het zelfs in 't begin telkens op een drafje. Maar het was alleen maar in 't begin van den dag, eer ze besepte wat het was om te moeten loopen tegen den noordoosten wind in, die haar iederen stap van den weg betwistte. Tegen twaalf uur had zij den zoom bereikt van de groote heide, waar de woonwagen in dien vreeselijken nacht over gehot was. De grond was nu harder en droger, maar daarom niet gemakkelijker om over te loopen, met al zijn oneffen-

heden. Zij zwikte telkens, en struikelde en viel meer dan eens, terwijl zij haar pijnlijk lichaam voortsleepte over den schijnbaar eindeloozen weg. Zou hij nooit aan een eind komen?

De heide strekte zich mijlen ver uit, en er was nergens een pad, alleen hier en daar een ruw karrespoor, maar ze liep maar steeds voort, totdat de korte dag ten einde begon te loopen en ze nog niets anders voor zich zag dan dezelfde sombere eentonige heide, zonder een boom of huis of levend schepsel. De koude wind blies, door niets tegengehouden over de vlakke, de koude scheen alle kracht en moed uit haar weg te nemen; zij voelde, dat zij er niet langer tegenop kon.

„O, ik kan niet meer,” riep ze ten laatste in wanhoop uit. „Ik kan niet verder gaan. Ik ben verdwaald, en — en — o, ik ben zoo bang!”

Voor het eerst sedert Grietje haar moeder verlaten had, begaf haar den moed. Zij begon te schreien, bleef toen plotseling staan en begon hardop te praten met een gejaagde, bevende stem.

„Ik ben verdwaald! O, moeder! O, Heer Jezus, ik ben verdwaald! O, klop als het u belieft aan iemands deur en vraag of ze mij willen komen zoeken. Ik ben verdwaald, en het wordt donker — en er is niemand bij mij — o!” Plotseling met een uitroep van vreugde, stak zij haar handen uit, en een flauwe glimlach gleed over haar vermaerd gezichtje. Het was haar, alsof iemand haar bij de handen nam, die zij uitgestoken had en ze stevig vast hield.

Zij keek in blijde verrassing op, nog altijd met dien glimlach op haar lippen, maar alles wat zij zag was een man met een geweer onder zijn arm, die op korten afstand van haar stond. Voor haar overspannen, vermoeide verbeelding kon dit slechts één persoon

zijn — haar vader. Hij was haar gevolgd, had haar weer gevonden, hij ging haar nu doodschieten. Met een kreet vol doodsangst keerde zij zich om, ten einde te vluchten, maar in 't volgende oogenblik lag ze op den grond in een diepe flauwte.

„Wel heb ik ooit, wat is hier te doen? Wie is dat?”

Op het hooren van Grietje's angstkreet kwam de man snel aangelopen, legde zijn geweer op den grond en knielde naast het kind neder.

Zij lag voorover, en in het eerste oogenblik herkende hij haar niet, gerold als zij was, hoofd en alles, in haar doek, want zij had geen hoed gehad, sinds haar vader den haren had weggenomen. Toen, heel zacht en voorzichtig, legde hij zijn hand op haaren keerde haar een weinig om.

„Zij zal stikken”, mompelde hij ongerust, en in toenemenden angst lichtte hij haar voorzichtig op en legde haar op den rug, terwijl hij zijn eenen arm

onder haar hoofd bracht om haar te ondersteunen.

„Wel heb ik van mijn leven, als dat de kleine meid niet is! Wel heb ik ooit, als het juffrouw Barkens' kleine meid niet is! Als dat geen gelukkige vondst is, weet ik het niet.”

Teunis' gelaat kleurde zich van opwinding en vreugde. Hij dacht aan de blijdschap van juffrouw Barkens, aan de opluchting, die iedereen in het dorp zou voelen, dat het kind terecht was, en aan verschil, dat Grietje's terugkomst zou maken voor Jan Klans en zijn vrouw.

Want sedert de paar laatste dagen rustte er een heel leelijke verdenking op hen; nadat Grietje's hoed gevonden was achter een struik in hun tuin, had iedereen er den mond vol van, dat Marianne wel eens de hand kon hebben in de verdwijning van het kind, waar ze zoo'n vreeselijken hekel aan had.

(Slot volgt).

OVER VLIEGEN.

Kinderen, die altijd in de stad wonen, kunnen er zich geen denkbeeld van vormen, welk een groote plaag vliegen zijn kunnen. Buitenkinderen weten daar beter van mee te praten. Ik hoorde eens van een jongen, die buiten logeerde. Toen hij op een morgen beneden kwam, zag hij een heerlijk krentenbrood op tafel liggen. Nu, daar had hij niets tegen, dat begrijp je. Maar toen het brood werd aangeraakt, vloegen al de krenten op, want het waren vliegen! Smakelijk hè? En wat een teleurstelling!

Maar of we nu in de stad of buiten

wonen, dat een vlieg ons vreeselijk plagen kan, weten we allen. Hoe lastig is het niet, als er een vlieg om je heen zoemt, dan eens op het puntje van je neus gaat zitten, dan op je oor of op je hand, dan weer over je boek loopt, terwijl ze het altijd zoo weet aan te leggen, dat je haar niet raakt, al sla je ook nog zoo handig naar haar. Nu moet je echter niet denken, dat het haar bedoeling is, om ons te plagen. Daar denkt zij waarschijnlijk niet aan. Ze wordt door den honger gedreven of ze voelt zich aangetrokken door de warmte van

Grietje uit den Woonwagen.

(Vervolg en Slot van blz. 566.)

Teunis keek hulpeloos om zich heen. Hij wou, dat hij wat water had, of iets, om het gezicht van het kind mee te besprenkelen, of tusschen haar lippen te gieten om haar weer bij te brengen. Toen herinnerde hij zich in eens, dat hij een flesch koude thee in zijn zak had. Misschien was dat beter dan niets, hij haalde ze dus te voorschijn en probeerde wat thee tusschen haar lippen te krijgen, ook goot hij een weinig in de palm van zijn hand en bevochtigde haar voorhoofd er mede.

Hij werd echt angstig over haar lange bewusteloosheid. Grietje zag er dan ook uit alsof ze dood was. Hij bleef nog een oogenblik geknield naast haar zitten, terwijl hij haar bezorgd aankeek. Toen nam hij zijn geweer op en nadat hij het zorgvuldig onder een struik had verborgen, kwam hij terug. Hij wikkelde het kind in haar doek, nam haar op, en hield haar heel liefdevol in zijn armen, terwijl hij snel en voorzichtig voortliep over den oneffen grond van de heide.

„Ik geloof, dat ze al die dagen heeft rondgezworven, en naar haar uiterlijk te oordeelen zonder eten.” Maar toen de wind den doek wegblies van haar gezicht en haar armen, kon hij er de

XXX

blauwe plekken op zien, en de roode striemen om haar polsen, waar het touw gezeten had.

Teunis begon te vreezen, dat het kind iets ergers was overkomen dan verdwalen, en zijn gelaat nam een strenge, vertoornde uitdrukking aan, terwijl hij de shawl weer om het kind wikkelde, en zorgvuldig aan alle kanten toestopte. Zij was zoo'n klein ding, zoo mager en bleek en uitgeput. Hij kon bijna niet begrijpen, dat vier of vijf dagen en nachten haar zóó veranderd konden hebben.

Teunis liep stevig door, en legde den afstand zeker wel driemaal zoo gauw af, als Grietje 't gedaan zou hebben. De koude wind blies over de heide hen vlak in 't gelaat, maar scheen niet de macht te hebben om het bewusteloze kind weer bij te brengen.

Teunis werd steeds angstiger.

„Was het werkelijk slechts een flauwte?” begon hij zich heel bezorgd af te vragen. „Zij was toch niet dood, was ze wel?” Zij lag zwaar als een doode in zijn armen, maar misschien was dit altijd zoo met menschen, die bewusteloos waren.

Teunis had nu het einde van de laan bereikt en was juist het punt

40

genaderd, waar Grietje eenige dagen tevoren haar vader had gezien, toen het kind teekenen van leven begon te geven. Ze loosde een diepen zucht, sloeg even haar oogen op, maar sloot ze toen weer.

„'t Is alles in orde, kleine meid,” zeide Teunis, met een stem, die heel opgelucht klonk, „je bent in goede handen.” Zich plotseling alles herinnerend kwam Grietje nu geheel bij, zij sloeg haar vermoeide oogleden weder op, en een paar heel verschrikte oogen keken hem aan.

„'t Is alles in orde, kindlief. Je kent mij, is het niet? Teunis. Je bent toch niet bang voor me, is 't wel?” Hij sprak op geruststellenden, opgewekten toon om het kind op haar gemak te brengen. „Ik heb je ginds op de heide gevonden en nu breng ik je naar huis.”

„Naar huis?” fluisterde Grietje, „waar is dat? Waar ben ik?” Haar kleur begon een weinig terug te komen, en haar oogen verloren hun uitdrukking van angst.

„Wel, natuurlijk breng ik je naar Juffrouw Barkens! We zijn er haast — nog maar een paar minuutjes, en of ze ook blij zal zijn als ze je terugziet!”

„Denk je dat, Teunis?” vroeg het kind, dat graag nog eens wilde hooren, dat ze welkom zou zijn.

„Blij! Ik hoop alleen maar, dat ze ook niet zal flauwvallen van blijdschap. Want dat zou me te kras worden. Ze heeft zich door al haar ongerustheid en getob over jou den dood bijna op den hals gehaald. Zij is ziek, maar ze wil niemand bij zich zien, in de eerste plaats haar nicht Marianne niet.”

Hij zweeg eenige oogenblikken, terwijl Grietje sprakeloos lag van geluk. Toen plotseling wierp ze den doek van zich af en begon zich angstig te bewegen. „O, als het je belieft, Teunis, wil je me neerzetten, ik kan nu wel

weer loopen, heusch wel, ik had mij niet dat heele eind door u moeten laten dragen. Heusch, ik weet zeker, dat ik weer loopen kan.”

„Neen, dat kun je niet; je blijft, waar je bent.” Teunis was erg ingenomen met de rol, die hij in deze gebeurtenis speelde, en nadat hij nu Grietje al dien tijd had gedragen, leek het hem erg saai haar alleen naar huis te laten gaan. Hij wilde ook niet graag het genot missen om de blijdschap van Juffrouw Barkens te zien, als het kind thuis kwam. En dan, wat zou het niet aardig zijn om later in het dorp het gansche geval te vertellen en Grietje's thuiskomst te beschrijven! Neen daar moest hij bij zijn!

Maar Grietje was zoo uitgeput, dat ze toch ook niet zou hebben kunnen loopen, ze gehoorzaamde dus heel graag aan Teunis' bevel en bleef stil, waar ze was. Ze lag zoo gemakkelijk in zijn sterke armen, het was zóó heerlijk niet meer te moeten loopen op haar pijnlijke voeten en boven alles was het zoo'n veilig, rustig gevoel, dat ze bijna thuis was, dat de deur voor haar zou worden geopend, en dat liefde en een hartelijk welkom haar wachtten.

„Zij heeft dus niet geloofd, dat ik met het geld was weggelopen?” vroeg ze na een poosje van diep stilzwijgen, „of ze zou niet verlangd hebben, dat ik terugkwam.”

„Neen,” zeide Teunis; „dat wilde ze tot geen prijs gelooven.”

„Juffrouw Klans geloofde zeker van wel?” ging ze aarzelend voort, na een nieuw stilzwijgen.

„Kom, tob nu niet over wat andere menschen dachten,” antwoordde Tom opgewekt; „het is nu alles in orde.”

Zij herinnerde zich wat haar moeder had gezegd, over Marianne, die haar vader geld had gegeven, maar zij zeide niets. „Ik heb het hier veilig onder

mijn jurk," zeide zij verheugd; „ik ben vreeselijk bang geweest, dat ik bestolen zou worden, er loopt zooveel kwaad volk op den weg tusschen Boschstad en hier."

„Boschstad! Ben je van Boschstad gekomen?"

„Bijna, niet heelemaal, we waren er nog een uur loopen van daan," zeide Grietje eerlijk.

Teunis liet een zacht, gerekt fluiten hooren. „Geloopen?"

„Ja, den geheelen weg geloopen. Ik was bang in donker, en het was zóó koud."

Teunis mompelde iets, dat zij niet kon verstaan. „Maar 't is gelukkig nu alles geleden en hier zijn wij er."

Met deze woorden hield Teunis stil, en Grietje, terwijl ze haar doek weg-schoof, liet er in de toenemende duisternis haar oogen op rusten. Door de kleine witte gordijntjes voor het keukenraam scheen een vriendelijk licht en uit den met klimop begroeiden schoorsteen kringelde de rook naar boven. Zij nam het alles in zich op — het groene hekje, het klinkerpaadje, de bloembedden, ledig thans op een paar maandrosjes na.

Hoe heerlijk was het alles! Hoe heerlijk was het om hier te zijn, nadat zij alle hoop had opgegeven om het ooit weer te zien!

Toen dacht zij opeens aan haar moeder, alleen en ziek en ellendig. Zij zag haar staan bij het magere oude paard, tezamen stervende. Haar oogen vulden zich met tranen en zij moest zich bedwingen om niet hard te gaan schreien. „O, als ik haar maar hier mee naar toe had kunnen nemen," dacht zij, „dan zou ze wel weer opgeleefd zijn!"

„Ik zal blij en gelukkig sterven, als ik weet, dat je weer veilig bij haar bent," deze woorden kwamen Grietje weder

in de gedachten. „Morgen zal ze 't weten," dacht het kind. „Lieve Heer, stuur iemand om moeder te troosten."

Toen stonden zij in de portiek, en Teunis met een voet op een van de banken, hield haar met een hand stevig vast, terwijl hij met de andere klopte. Hoe goed herinnerde zij zich, hoe zij daar had staan kloppen op dien warmen, zonnigen dag, lang geleden, toen ze Tim terugbracht, en hoe verlaten en eenzaam ze zich had gevoeld, en hoe weinig ze vermoed had, wat er volgen zou!

En toen werd de deur geopend, en haar meesteres, o, zoo bleek en mager en verouderd keek naar buiten in de schemering.

„Wie is daar?" vroeg Juffrouw Barkens, die niet goed kon uitmaken, wie daar stond met zijn rug tegen het beetje licht, dat er nog was.

„Ik ben het, Teunis," antwoordde hij opgewonden; „en ik breng u iets, dat u niet verwacht had van avond te zullen zien, daar ben ik zeker van. Laat mij eens door, Juffrouw, en laat ik haar gauw naar binnen brengen, want ze is heelemaal uitgeput en uitgehongerd en half bevroren." En Teunis stapte het huis binnen en liep naar de kachel toe, en zette Grietje met doek en al in den grooten leuningstoel, die er naast stond, en toen hij dit gedaan had, keek hij triomfantelijk om zich heen. Maar Grietje was in een oogwenk uit den stoel, en op haar bevende beenen vloog zij naar haar meesteres toe en wierp zich in haar armen.

„O, Juffrouw!" riep ze uit, „o, Juffrouw, hier ben ik weer, hier ben ik weer!" en zij lachte en snikte en kustte de oude ziel en wist niet, wat ze doen zou om te toonen, hoe blij ze was.

Juffrouw Barkens liet zich op een stoel vallen en trok het kind naar

zich toe; en toen lachten en snikten zij samen en slaakten uitroepen en deden vragen en gaven antwoorden en wonden zich zoo op, dat Teunis er heel verstandig een eind aan maakte door te vragen of het niet beter zou

En o, wat smaakte die thee heerlijk! en wat waren ze gelukkig, en blij en dankbaar! En wat verlangde Grietje, dat haar moeder er ook bij had kunnen zijn.

Want onder al die opwinding en blijdschap was haar moeder Grietje geen oogenblik uit de gedachten, en in haar verlangen, dat zij spoedig mocht hooren, dat haar dochttertje veilig was thuisgekomen, vertelde Grietje de gansche geschiedenis aan Juffrouw Barkens en Teunis. En Juffrouw Barkens had zulk een medelijden met de arme eenzame ziel, dat zij, niettegenstaande zij door al de opwinding heel vermoeid was, dadelijk na afloop van den maaltijd, haar bril opzette, pen en inkt en papier nam, en een vriendelijken brief aan Martha Spreeschreef, hoewel het een inspannend werk voor haar was en ze veel liever een kamer schoonmaakte; en Teunis was zoo vriendelijk om op den brief te wachten om hem naar 't postkantoor te brengen, want dan zou de brief nog dienzelfden avond vertrekken en hoe eerder de arme ziel uit de

Grietje komt thuis.

zijn, dat Grietje zich wat bedaard hield en wat te eten kreeg, want dat ze anders stellig weer flauw zou vallen.

Toen begon hij heel bescheiden aanstalten te maken om heen te gaan. Maar dat wilde Juffrouw Barkens niet toestaan. Teunis moest gaan zitten en alles van 't begin tot het eind vertellen, en hij werd bedankt en geprezen en mocht volstrekt niet weg, eer hij mee een kopje thee had gedronken.

ongerustheid was des te beter. Het was, alsof ze wedijverden, wie het vriendelijkst voor haar kon zijn, dacht Grietje.

„Uw kleine meisje is van avond bij mij teruggekomen,” schreef de oude vrouw, terwijl haar fijne pen langzaam over het papier kraste, „en geen woorden van mij kunnen uitdrukken, hoe gelukkig ik was, toen ik haar terugzag. Ik maakte mij heel ongerust over haar, want ik heb haar heel graag bij mij. Ik schrijf u deze regels om u te

bedanken, dat u haar naar mij toegezonden hebt en om u te vertellen, dat zij altijd een thuis bij mij zal hebben, zoolang God mij het leven laat. Maar ik ben er van overtuigd, dat zij altijd met liefde zal blijven denken aan haar moeder, voor wie haar eerste gedachte was, toen zij hier aankwam. Zij is zeer bezorgd over u, en tobt er over, dat zij niet bij u kan zijn, terwijl u ziek bent, en ze zou heel graag weten, hoe het u gaat, en hoe het met Bruin is. Zij zendt u haar hartelijkste groeten, en ik moet zeggen, dat het geld veilig is overgekomen. Maar ik zeg, dat u u daar maar niet over hadt moeten bekommeren. Met de hartelijkste deelneming noem ik mij uw toegenegene

HANNA BARKENS.

HOOFDSTUK XIII.

EIND GOED — AL GOED.

Een paar dagen later kwam er een brief van het adres, dat Grietje's moeder haar had opgegeven.

„Geachte Juffrouw, — Uw brief bereikte mijn arme vriendin Martha Spree den dag voor haar dood; zij stierf met dien brief in haar hand. Zij droeg mij op u haar hartelijken dank over te brengen en aan Grietje zond zij haar zegen en de betuiging van haar innige liefde. Grietje moest u altijd trouw dienen, zeide zij, en ik moest ook schrijven, dat zij gerust stierf, wetende, dat haar kind gelukkig was en in goede handen. En aan Grietje moest ik zeggen, dat zij niet om haar moeder moest treuren, want zij ging naar het Vaderhuis, waar vrede en liefde haar deel zouden zijn, en die zou zij hier nooit hebben gehad.

Wij hebben haar van middag hier begraven, haar echtgenoot was er niet bij.

Met achting

JAANTJE FLEIN.

P. S. Ik moest ook nog zeggen, dat Martha nog de noodige stappen heeft genomen om haar man uit de voogdij te laten ontzetten. Het ging haar vreeselijk aan haar hart, dat dit haar laatste daad tegen hem moest zijn, maar in 't belang van Grietje was het haar plicht dit te doen. Maar als de Juffrouw, die hem het geld gaf, hem niet met meer in verzoeking brengt, dacht ze niet, dat hij ooit weer naar 't kind zou omzien.”

Juffrouw Barkens hief haar oogen op van den brief, dien zij hardop had gelezen en keek Grietje aan, die zat te snikken bij de kachel. Haar ernstig oud gelaat werd heel bleek en nam een zeer strenge uitdrukking aan, terwijl zij de beteekenis van de woorden in zich opnam. „Als de Juffrouw, die hem het geld gaf, hem niet meer in de verzoeking brengt.” — Haar oogen schoten vuur en om haar mond vertoonde zich een zeer harde trek.

„Grietje,” zeide ze, met bevende stem, „begrijp je dat?” en ze las de woorden nog eens voor.

„Ja, Juffrouw,” zeide Grietje aarzelend.

„Weet jij, wie de — de — wie het was, die hem het geld gaf?”

Grietje knikte. „Ja Juffrouw — maar ik wou het liever niet zeggen.”

Juffrouw Barkens drong er niet op aan, maar zat eenige oogenblikken zwijgend voor zich uit te staren. Toen stond ze op en begon de groenten voor het eten schoon te maken. „Waar is de hoed gebleven, die je dien middag droeg,” vroeg ze na een poosje, als terloops.

„Ik weet het niet, Juffrouw; vader nam hem mij af. Ik denk, dat hij hem heeft weggegooid —”

„Ja, dat denk ik ook,” antwoordde Juffrouw Barkens beteekenisvol, en

zeide niets meer over het onderwerp.

Maar den volgenden dag, toen ze met Grietje naar Heistad ging om een rouwjurk voor het kind te bestellen, liet ze haar bij de naaister achter, terwijl ze zelf een eindje verderop in de straat moest zijn, „voor zaken” zooals ze zeide.

„Als Marianne geld genoeg heeft om het voor slechte dingen uit te geven, heeft ze het beetje niet noodig, dat ik haar had toegedacht.”

Toen belde ze aan bij den notaris en werd door den klerk in diens kamer gebracht.

„Ik ben gekomen om mijn testament te veranderen, mijnheer Maartens,” zeide ze plechtig, en langer dan een uur waren ze met deze gewichtige zaak bezig.

En inmiddels zat Grietje, volkomen onbewust van hetgeen door Juffrouw Barkens in haar belang werd gedaan, in het kamertje bij de naaister en zat te kijken naar de spelden, waarmede de grond bezaaid was, terwijl ze aan

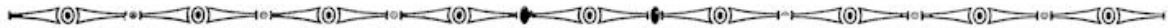
heel andere dingen dacht. Het was de eerste maal in haar leven, dat ze onder de handen eener naaister was. Maar het verdriet over den dood harer moeder benam haar al het plezier over een nieuwe jurk.

„Wat zou je arme moeder trotsch op je zijn geweest, als ze je in een goedzittende, zwarte jurk zien kon, je zult er bepaald een ander kind mee lijken,” zeide de naaister.

„Och, ik geef niet veel om mooie kleeren,” zeide Grietje, op haar ouwe-lijke manier, „en, en als moeder mij zien kon —” haar stem begaf haar en de naaister haastte zich haar te troosten.

„Kom, kom, je moeder zou het toch prettig vinden, als je er netjes uitzag.”

„Ja,” zeide Grietje, „dat wel, en ik hoop, dat moeder weet wat er met mij gebeurt, want dan zal ze kunnen zien, dat ik een goed, trouw dienst-meisje voor Juffrouw Barkens ben, zooals zij mij heeft gezegd, dat ik wezen moest.”

De wonderen der wereld.

Een der meest belangwekkende eilanden in den Maleischen Archipel — ja eigenlijk van de geheele wereld — is Java, „de Tuin van het Oosten,” waar de natuur zich in haar volste pracht vertoont, en de bergen tot hun bovenste toppen met het weelderigste groen prijken. Zeldzame en wonderlijke orchideën van elken vorm en kleur, en schitterende tropische bloemen als tongen van vuur, vinden daar behagen in de vochtige warmte, terwijl overal, waar ze maar een plekje kunnen vinden om te groeien, vederachtige varens

uit den grond opspringen. Hier vindt men allerlei vreemde dieren en vogels en insecten, waarvan men sommige soorten nergens anders aantreft. En verborgen in de dichte bosschen zijn tempels en graven en beelden van groote schoonheid en waarde; en de overblijfselen van uitgestrekte steden, waar thans de tijger, de rhinoceros, en de wilde buffel ongestoord rondwalen.

De oppervlakte van Java staat ongeveer gelijk met die van Engeland; en op geen andere plaats der aarde vindt men zooveel vulkanen als op